

310317

ప్రతిదినము ప్రకటింపబడును.

Vol. 9.

చెన్న పట్టణము 1922వ సం॥ డిసంబరు నెల 22-వ తేది శుక్రవారము

No. 221

సంపుటము ౯

మండు తీనామ కంపత్తరము, పుష్కమాశ శుద్ధ చవతి ౪.

సంచిక ౨౨౦

అమృతాంజనము అన్ని

నొవ్వలకు మంచిమంద.

అమృతాంజనము గాయము పుండ్లకు

ఘనమయినమందు

చక్కనిడబ్బీతో సహా సీసా 1-కి రూ. 0-10 0 ప్రతియింటనుండదగినది

అమృతాంజనము లోకప్రసిద్ధి బడసియున్నది. అమృతాంజనము అన్ని నొవ్వలకు సిద్ధామృతము. అమృతాంజనము అమృతశబ్దమాదినిగల మాయనందుగాదు. సకలమందులవలన మోసముగలుగును. కంచభావచీకటి చూచిగొనిన మోసముగలుగుదు అమృతాంజనపు జగత్ప్రఖ్యాతివలన దేశమునందంతటను వెలసినది.

అమృతాంజనము డిపో, బొంబాయి, లేక నెం. 7 తంబు శెట్టి నీధి, మదరాసు.

చాటుపద్యమణిమంజరీ.

ద్వితీయ భాగము

రూ 1-కి. 0. 0. శుభా శేఖర ప్రతి రూ 1-10-0
మూన్సాల్లముచ్చట - వెల 0-4-0.

అడ్రాసు: మణిమంజరి మేనేజరు,

(142) తిరువల్లిక్కణి, మద్రాసు

THE BENGAL COTTON WOOLEN AND MILL LTD.,

Wanted agents to sell shares of the above company which commenced business in grand style and guarantee 20 per cent dividend in the first year. For Prospectus and particulars please apply to Roy Dutt and Co.

172,

CALCUTTA

ముఖ్య గమనింపు (2943)

మోక్షోపాధ్యక్షములు

(5) మొదట సుప్రసిద్ధునివలె రచయిత వారితో సీటిలో నుండు, దుర్గా మెడికల్ హాల్ వారి ఫాస్ఫో గ్రాఫ్ బొమ్మలకు ఒక కరము పంటిది. నా మొదట సంబంధమైనట్టి వ్యాసు లన్నియు పూర్తిగా నయమైనది.

బొంబాయి

28-8-20

కె. జాన్ సన్,

8 లైన్స్ మిషన్ డిస్ట్రిక్టల్ కలెక్టరు.

ANDHRA TUTORIAL COLLEGE.

POLAIAH UPSTAIRS, RAJAHMUNDRY.

For Senior Inter Students Part I. - top-notch coaching by a well-known educationist. Economical Boarding & Lodging arranged Living Cost astoundingly small; Beautiful sanitation; Picturesque scenery an ideal place altogether.

M. K. RANGACHARI, Secretary.

రూ 500-లు ప్రథమ బహుమానము

జ్యోతిష్ మాన్య బహుమాన పరీక్ష

30-4-23 తేదీని జరుగును.

ఈ కాలము, ఫల శుభము. ఈ బహుమానముల కొరకు అత్యుత్సాహముగ ప్రతిపాదన ప్రయత్నించుచున్నాము.

ఈ పరీక్షకు శ్రీలును, పురస్కారములు కూడ దొరకుదులను చేయవచ్చును. ఎరియిందే వారు కూర్చుండి "జ్యోతిష్ రహస్య" గ్రంథమును చూచుచునే పరీక్ష ప్రశ్నలకు సదుత్తరములు ప్రాయోజిస్తును. మాజీ జ్యోతిష్ నిలయమునందలి మాజ్యోతిష్ రహస్య గ్రంథమును తెప్పించుకొను ప్రతి వారును పరీక్షకు దరఖాస్తు చేయవలెను. అర్హులే. జ్యోతిష్ రహస్య గ్రంథముతో పాటు దరఖాస్తును 20-4-23 తేదీలోపు నానీ నింపి పంపించుట. తరువాత దరఖాస్తులు మంజూరీ చేయబడవు.

జ్యోతిష్ బహుమానము రూ 250-0-0, తృతీయ బహుమానము రూ 116-0-0 ఇట్లన్నీ 10 బహుమానము లందును. పరీక్ష నియమములు, పరీక్ష వలన లభ్యములు, బహుమానముల వివరములు ఇంకా మరికొన్ని భోగ్యులు జ్యోతిష్ రహస్య గ్రంథముతో పంపబడును. ఈ జ్యోతిష్ రహస్య గ్రంథము అనేక రుందికే కొని యాడబడినది. ఒక ప్రతి వెల రూ 2-0-0 ప్రకటనలకు కూడినది చిత్రామాత వ్రాసిన, వి. పి. గా పంపబడును.

ప్రీతికలిగ జ్యోతిష్ నిలయం,

విజయనగరం, విశాఖపట్నం జిల్లా.

రాజా

కొవ్వొత్తులు ఏడుగంటలు ప్రకాశముగ వెలుగును

పరదేశపు కొవ్వొత్తులకంటె

మేలైనవి చౌకైనవి

స్వచ్ఛ పరిశ్రమను సన్మానించి

ప్రతిగృహమును ఈ దీపముతో వెలుగురింపుడు.

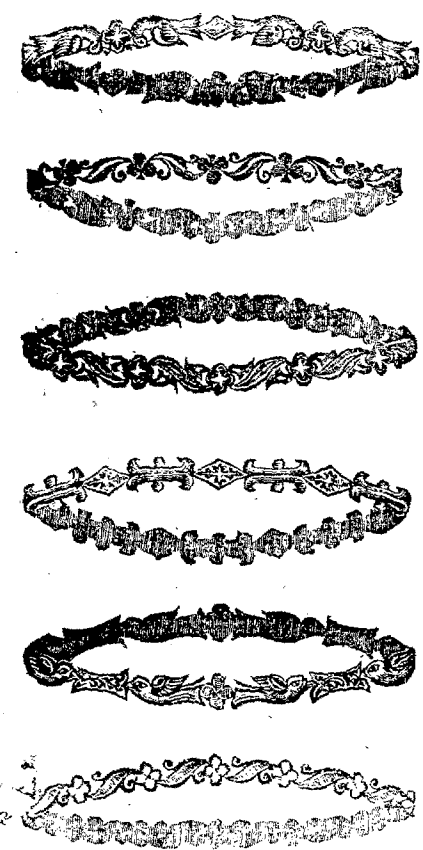
ఇవి అన్ని అంగళ్లలో దొరుకును

200 పత్తులు గల పేటకు ధర 13 లు

రాజా ఇండస్ట్రీయల్స్

తిలక్ పేట, నెల్లూరు.

విక్రయించుటకు ప్రోత్సహించుకొను.

ఆతుర పడకుడు!

బాగా యోచింపుడు!!

హియోక్క సొమ్ములు సవరన్ బంగారు తప్ప వేరు మట్టంబంగారుతో చేయింపకయు మట్టంబంగారుతో చేయబడినవి మెరుగు పోయినతరువాత విత్తలి సొమ్ముల వలె అవును. మీకు కావలసిన సమూహాగాజులు 40 రూ సాయల వెలలో సవరన్ బంగారుతో చేయించి యివ్వ గలము. ఇష్టములేక వాపసు పంపితే 5 రూసాయలు తోసి నిచ్చిన వైకము ఇచ్చెదము. ఒకసారి తెప్పించి నగయొక్క నాణ్యమున్ను కనిపెనున్ను పరీక్షింపును.

ఇండియన్ జ్యూయెలరీ మార్బ్

నగర్ పేట, జంగళూరు సిటి.

ప్రకటన

మాచర్ల రామన్న, శివ చితంబరయ్య వరం గలుగు కమిషన్ యేజిస్ట్ పేర్లతో వ్యవహారం. గుడు వెంకటనారాయణ శ్రీరసాగర సరహరి వీరు భయలు పాటాదారుగాను నడిపిస్తున్నది. ఆ 1922 సం॥ 11 వ తేదీ దివంగతులనుండి యీ పాటాదారుల వ్యాపారం యెత్తివేయబడెను. గాన సదరు వ్యాపారముతో ఇప్పుడు మాచర్ల రామన్న శివ చితంబరయ్య గార్ల కెట్టి సంబంధములేదు. 11-12-22 తేదీనుండి గుడు వెంకటనారాయణ శ్రీరసాగర సరహరి వీరుభయలు సదరు వ్యాపారం అంతకును సర్వాధికారులు గాన, ఆస్తికిగాని, అప్పులకుగాని, దుకాణము సంబంధముయిన బాకీలు వసూలు, కీరు, జేసు, వస్త్రాలుకు వారు ప్రభయలే బాధ్యులు. ఇకమీద మాచర్ల రామన్న శివచితంబరయ్యగార్ల పేర దుకాణం నడిపించుటకు అధికారము లేదు.

మాచర్ల రామన్న, శివచితంబరయ్య,
శికింద్రాబాదు.

నోటీసు

కృష్ణాజిల్లా గుడివాడ తాలూకా పెడ లింగాల గ్రామ తావును గుడు వెంకటనారాయణ శ్రీరసాగర సరహరి అగ్రహారములో నిమగ్నపూడి వెంకటనారాయణ గారిపల్లె నుకుప్పిల్లి పేటయ్య కాళ్ళతల్లి జిల్లా యితీపుట తొందిన గుమారు య 72-0 ల పల్లపుభూమి రు 40000 లకు విక్రయించుట మాజీ వాణిగా 22-10-1922 తేదీని యేర్పరచి యున్నదనిన్ని అందుకుప్పిల్లి గుగా యొక్కైన సదరు వీరయ్యపల్ల క్రయము పొందే యడల సదరు వినియోగము సదరు అగ్రమెంటు లైడుచేయ వేరదని అందఱను తెలుసుకునేది.

గూడవల్లి కోటయ్య నిశాని.

అమ్మకమునకు

చనిపోయిన రాజా ఎ. వి. జగ్గారావుగారికి విశాఖపట్టణములో సంబంధించిన కట్టడములు, నివే శనములు 1922 సం॥ 11 వ తేదీ దివంగతులనుండి కడపటి వారసునందు, తరువాతిమానసులుందును అప్పుడక్కను నోటీసులములముగా తపశీలుగా తెలుప బడు తారీఖులందు బహిరంగపలము వేసి అమ్మక బడును. అమ్మకము 20-12-22 తారీఖునుండి ప్రారంభమగును. అమ్మకము షరతులు, యితర వివరములు తెలియగోరువారు, విశాఖపట్టణము, డాబా గార్డన్సులో నున్న షర్ మహమ్మదపురము సంస్థానము వైసరు ప్రొప్రైటెక్సుగారి గార్డియన్ గారికి వ్రాసిన బడయగలరు.

శ్రీ ఎ. వి. భానోజిరావు,
షర్ మహమ్మదపురము
ప్రొప్రైటెక్సుగారి గార్డియన్.

చరక సంహిత

సూత్రస్థానము - చక్కని వ్యాఖ్యానముతో

తెనుగున

అచ్చుబడి తయారుగా నున్నది.

776 పుటలు-రూ 10 లే

కొద్ది కాపీలు మాత్ర మున్నవి.

అందఱవారు :

(8767)

డాక్టరు ఆచార్య లక్ష్మీనాథ ని. ఎ. ఎం. బి. సి. యం

మేనేజింగు డైరెక్టరు

ఆంధ్ర ఆయుర్వేద ఫార్మసీ (లిమిటెడ్)

19, హుగ్లిస్ రోడ్డు, మాంటూరోడ్డు మద్రాసు.

అని వ్రాయవలెను.

నిరాశ

ఈ దినము ప్రతిజ్ఞకర్తల దృష్టియొ యరవాడతైపు వర అను. అందు బందీయైయున్న మహానీహారినివా డెన్నయ ను నున రాజకీయరంగాను నలదియండలేదు. నేను మన మా త్మగతీను గావించుకొన్న కొన్ని నీతులు తెలియజేసావు. నుమా త్మగతులు కారాగారమున కేగుటకు బూర్వము తనకార్యమును మన వైతెల్లెన అదిడిప్పుడు స్వేచ్ఛగలిగియున్న యీ ప్రస్తుత పరిస్థితుల గాంచి యేడననో మనమహిమయివచ్చును. తనజీవములలో నతని కంకటి విశ్వాసముండియున్న యీ పరిస్థితులు పకిం తినపు డాతనివైపును సహితము చలించునట్టికదాకా కి కాదు. మనదేశానికి నరయట కష్టము కాదు. మనశ్రులు మనలను చూచి యానకు మన్నురు. మనకు హితులుగా కలించినవారు మనల నుండించుచున్నాడు. కాని వీరిసహాయ మనరకులేదే మనవిమరుగితి మనకు ముల్లుగుచ్చుకొనుటగా తెలియొచ్చి. మనము అభిమానకర్తల క్రొంగితిమి. వైద్యుడు రోగిలకుకళాలడని నిరాశజెంది యేదోతోచిన చురిచ్చుటలు మనలోను మనవ్యాధి కన్యకతోచినమధువాదు సులహా నిచ్చుచున్నాడు. ఈ నిరాశాబుధిలో క్రంగు మనలను తేదీయట కనేకతరణో రాకాబుధిలో క్రంగు మనలను తేదీయట కనేకతరణో పాములు నూచింపబడుచున్నది. మహిమవస్థలో తొందరపడి నిరాశజెందిన రోగిలె నదోమలను రక్షించ గలదని తోచిన తరుణోపాయమును వెదకి కొంటిమేని తప్పుక మన శ్రులు మనలను జూచి నగ్యలరు. మనస్వేహితులును అనుకొ నున్న అయినదని తల యూకురు. ఆతురతతో తీసికొనబడు ఖూరీచిరవ్య మాకు నచ్చదు. ఏకాజీతి సంగ్రామమునం దైన ను యిట్టిబడుతుకులు సహజమైయున్నవి. మనము అచూక దాకారు కాంగ్రెసుకు పూర్వము గల్గియున్న అవేకమును నిలు పుకొనబలకపోయినంతమాత్రమున మనము ఓకీపోలిమని యొక్కోనుటగాని మనకు సాధ్యమగు నంతవరకే పూర్వపు గొప్ప సాధనముల నుపయోగింతుమటగాని మన పికిరనమును కల డిండును. మననాయకు లిప్పుడు యిచ్చు సులహానిచ్చియు నిరాశాప్రేరేపకులేమని చెప్పకతప్పదు. వీరిలో గొప్పకారును, విభాగి గాంచినవారును జ్ఞానంపన్నులును గలరు. కాని వీరితో మేకుకీ భవింపజాలవన్నాము. వీరిసలహాలు భిన్నములు. అయినను యింక నియు కాననభావనకేమనదాని క్రింది కెట్టులనో కేటవిన వి. ఈ నాయకులు సహాయనిరాకరణ నూత్రమునందు విశ్వాసమును గోల్పోయి రని మేము చెప్పము. వారికట్టి విశ్వాసము చులించలేదని వారు దృఢముగా చెల్లియుండిరి. మేమును పికి మాటల నమ్ముచున్నాము. కాని వారు తమసలహా గాంధీయో క్కుని మూలసిద్ధాంతమునకును, నరునగా మూడు కాంగ్రెసు సభలలో గర్వనము గావించబడినవిధానమునకును విరుద్ధము కాద నితెచ్చుటలో మేము వారితో కేకీభవింపజాలము. మాకు సహాయ నిరాకరణమునందు మూఢవిశ్వాసములేదు. అయినను జేకీము మాసభ దీనిసిద్ధివిధానముగా నవలంబించిందనియు, దీనిమూలసిద్ధాంతమునకు విరుద్ధముగాతోచునూతనసలహా యేదైన గావించబడినయెడలనదిక్రొత్తమార్పు కాదని నిరూపించుభారము అసలహా గావించవలసిన బహుసహిత్రము తెలుపవలసియున్నది. ఈ యుద్ధకుకర్తలగు గాంధీ మహాత్ముడు దీనివరమాను నిర్ణయించుట తగినవారు గావున మాత్మును నూచించువారికి క్రిందివిశ్వాసములు "యంగ్ ఇండియా" నుండి ఉడనారించుచు న్నాము:-

"మన శ్రీప్రతిష్ఠాపకవైసరు మనకడి యిష్టము తేపోవుట చేగాని, కానిని సదుత్తరాలికి కునము సహాయము నియ్యదలంప కుండుటచేగాని మనము కానిని బహిష్కరింతుము. కాన్సిజ్నున బహిష్కరించుటలో మనయందేకము రెండేభదియైయున్నది. ప్రతిష్టంభనకొరకు మనము కాననభల జేరియెడల సహకారము గావించిన వారలమే అగుదుమని నాయభిప్రాయము. ఈకార నమువారు కలగజేసిన పరిస్థితులు మనకు దుర్భరములైనవి. కావునప్రతిగౌరవముగల మనుజునికి సహాయనిరాకరణమే కరణ్యము. అనగా సంపూర్ణ బహిష్కారము. బోధానే కాని మిల్టర్ ప్రభుని కాన్సిజ్నులో జేరకుండెను. ఇందులకు కారణ మారెడు మిల్టరు ప్రభువు బోయర్ల విమయమైతీసికొన్న చర్య కంగీకరింప కుండుటయే. బోధానేకాని విజయము గాంచెను. బ్రాహ్మణ లంతయు నాతని పతమున నుండెను. బహిష్కారోద్యమమున జను మాయుధ్యమును గైకొనిన జేకమునై నాధాపడి యుండును."

పరిస్థితులనబట్టి మార్పుకాగలసి వచ్చునని వాదించవచ్చును. అయినను పరిస్థితులు సిద్ధాంతములమార్పుజనదని మాత్రమే పాయము. మహాత్ముడు దేవుడు మనలోలేదనియు, మన కిప్పుడు

పూర్తిగా క్రొత్తపరిస్థితులు కల్పినవనియుగాని మహాత్ముడు ప్రపంచజ్ఞానముల రాజ్యకంఠజ్ఞాన దనియు, అది డెప్పుడును నను యోచితము గ నాచిరింతు వాడ నియు అతడిప్పుడు స్వేచ్ఛతో నున్నయెడల కాననభావనకే కమానకు సన్నతింపక పోదనియుగాని వాదించిన యీవాదనలకు పూర్వత్యుత్తరమిది. మహాత్ముడిట్టివాడే యయ్యోనేని అతడిట్టి యవధములను గుర్తెరిగి కలిగియున్న సహాయనిరాకరణమునకు ప్రత్యామ్నాయముగా వేరొకవిధానమును నిర్వచించియుండును. సహాయనిరాకరణవిధానమును సగముసగముగా నుపయోగించుట కతడిప్పుకొనునని మేమెంచము. సహాయనిరాకరణనూత్ర మయొక్క అధికత్యత కాననభలపహిష్కారము మూలమున బయల్పడగలదని గుర్తించియే వరుసగా మూడవవిధానమును సహజములలో బహిష్కార తీర్మానము దృఢము గావించబడె ను. శ్రీమన్ శ్రీనివాసఅశ్వంగారు యొన్నికల నిలచుటకలన వోట్లనిచ్చు ప్రజలను స్వాధీనము గావించుకొనవచ్చు నని నూచించిరి. ఈసలహా కాననభలలోనుండి అనవాయమును సాగించుటయును సులహానంటిలే. శ్రీనివాస అశ్వంగారు తన స్వయం క్రొత్తది కాదనియు, విస్మయముక కవకాకమును గల్గింప కూడ దనియు ననవచ్చును. కానియిదివరలో జేయుమహాసభలో యొన్ని వయమున గావించబడిన తీర్మానములు జూచినయెడల వీటికిని వీరినూచనకును యెంతటివ్యత్యాసమున్నదో తెలియగలదు. కలకత్తాలో జరిగిన ప్రత్యేక దేశీయమహాసభ అభ్యర్థులను యొన్నికల కు నిలువనట్లని వారించుట కాక కాంగ్రెసు తీర్మానమును పొటింపక అటల నిలచువారికి ప్రజలు వోట్లనివ్వకూడదనికూడ తీర్మానము గావించెను. కాకపురి కాంగ్రెసు, యెన్నకొనబడిన కాననభల్యుల తమపదవికి రాజీనామా యిచ్చునయ్యె, అటుల రాజీనామా యిచ్చినవర్తమానలన ప్రజలే ఓకీ నయంపకాక మును పొందకుండవలెననియు తీర్మానము గావించెను. ఈతీర్మానములను చులకనగా త్రోసివేసజరణ గయ కాంగ్రెసు అంతర సమావేశములంద ను లి. పంబడిన విధానమును తిప్పిన తిప్పక చ్చును. కాని గయకత్తియును యేదిధానమునైతే ఈ తీర్మానము ను. ఈజేకమును కల్పించగలదను కారణమున దాని నంగీకరింపజాలరు. వైగాయావిధానము పూర్వవిధానమునకు విరుద్ధముగాను న్నది. దీనినాచరణలలో బెట్టుటకూడ సాధ్యము కాదు. ("హిందూ" పత్రికనుండి)

కావలెను - ఆంధ్ర పండితుడు

చెన్నపురియందు చిన్న బాలికకు చదువుచెప్పటకు సంస్కృతాంధ్రము లుండు చక్కని పండిత్యము గల పండితులొకరు గావలయును. వేతనము యోగ్యతానుసారము. వలయువారు యోగ్యతను చెలుపుచు ఈ క్రింది చిరునామాకు వ్రాయవలయును.

ఆంధ్ర పండితుడు,

రెంటాలవశాసు, మైలాపూరు, మద్రాసు.

తెలకుప్పనివారిణి (157)

చర్యమైనందు తెలుగుచ్చలు వైభూతలన పూచీకా 8 దినములలో నయమగును. కుద్ధ వనమాలికలచే చేయబడిన ఈ బ్రహ్మము ఋషి క్షిరనిచే కనిపెట్టుబడినది. నక్షత్రముగానివో భరణ రెండింతలు చెల్లించవలెను. బుడ్డి 1-కి. వి. పి. ఖర్చుతో సహా రూ. 8. ఈ త్రరములు ఇంగ్లీషులో వ్రాయవలెను.

HAKIM AEDUL HAJI,
P. O. Kamtaul,
Darbhanga B. G. O.

ప్రతాప కస్తూరిమాత్రలు

ఇవి మిక్కిలి ఘాటుగలిగి సువాసనగా నుండును. తాంబూలములో గాని విడిగాగాని 1-2 మాత్రలు పుచ్చుకొనిన అనందముగా నుండుటయేగాక, అజీర్ణము, నాయువు, జలుబు, జ్వరము, సున్నిపాతము, దగ్గు, ఉబ్బసము, కలరా, ప్లేచ విమజ్వరములు, నీటిదోషములు, పండ్లనోషములు, మొదలగు అనేకవిధములగు వ్యాధుల కిది కుభాయుధముగతె వ్యవస్థయను జేలొలది సీసాలు వికయ మగుచున్నవి. (1851)-2

200 మాత్రలసీసా 1-కి రు 0.4-0; డబ్బా సీసాలు రు. 2.8-0

వి. పి. చార్జి ఎన్నిటికైనా రు 0.6-0.

పి.సి.పి. ఆంధ్రు లో. ఆయుర్వేదసమాజం, వెరెడపే. నెయ్యాలపాము

CALENDAR AMRUTANJAN CALENDAR

1923 RADHA - KRISHNA 1923

నుందరమైన శ్రీ రాధాకృష్ణుల ఉరయోగమైన

అమృతాంజనము క్యాలండరు

విక్రయమునకు సిద్ధముగ నున్నది

క్యాలండరు వెల 1-కి 0-4-0

వి. పి. ఖర్చులు సహా 0-6-0

వెంటనే వ్రాసుకొనవలయును.

అమృతాంజనం డిప్లో. 6, 7 తంబుశెట్టి వీధి మద్రాసు లేక, బొంబయి.

ఆంధ్రపరిశోధక మహామండలి

పితాపురము

పంచమవార్షికోత్సవ మహాసభ

ఈ నెల 17, 18 తేదీలయందు చిత్రాడయందు క. వి. లక్ష్మణరావుగారి ఆధ్వర్యమున నీ సభ జరుపబడెను. పితాపురమునను చిత్రాడయందును ఆధ్వర్యమునను శతక కవులచరిత్రమునను స్వాగతమియ్యబడి బ్యాండాది మంగళవాద్యములతో నూరేగింపు టుగ్గునను గావించబడెను. చిత్రాడయందు 17వ తేదీ మధ్యాహ్నము రెండుగంటలకు సభ ప్రారంభమయ్యెను. పి. న్యూకాస్ట్రి వి. పి. గారు ఉపసాదించుటయు ఆచుట సాంఖ్యియనర్య (కల్పలతా ఎడిటరు) గారు అనుమతించుటయు జరిగినవివృత సభితులగు నేకగ్రీవముగా అత్యున్నతావు ఎమ్మిగాని ఆధ్వర్యముగా నెన్నుకొనిరి. వారు కావ్యవిధి చెలి కానిలచ్చారావుగారిచే కర్పూరపుష్పమాలాలంకృతులై యున్న తాసనలు సభిష్టించిరి.

వచ్చినప్రముఖులు

శతకధానులు శ్రీ చెల్లపిళ్ల వేంకటకాస్త్రిగారు కడియము (శతకధానులు) శత్రువోలు సోమసుందర కవిగారు కొత్తపల్లి (ఉత్పాదానులు) రాయగరపు గవరరాజుగారు మూల (ఉత్పాదానులు) అల్లంక జు రంగయ్యపేట కవిగారు పితాపురం కవిరాజు, వస్సయ్య నీలదిరాజుగారు తుని; తల్లా ప్రగడ న్యాయనారాయణ రావుగారు యమ్ ఆర్. ఎ. ఎస్. స్తీవరు కొత్తపల్లి; దగ్గిరాల నూర్యపకాళరావుగారు వి. పి. కాకినాడ; ఆచంట నూర్యనారాయణ రాజుగారు న్యూల్ ప్రధానోపాధ్యాయులు నిడదవోలు; అయ్యంకి వేంకటరమణయ్యగారు గంధాలయ సర్వస్వ కలికాధిపతి బెజవాడ; శ్రీ కోటగిరి వేంకట కృష్ణారావుగారు బొంబాయరు గంపలగూడెము; మంత్రిప్రగడ సాంబశివరావుగారు వి. పి. వి. యల్. గుంటూరు; ఆదిపూడి సోమశాధరావుగారు చెన్నపట్నం; కూది నరసింహంపతులుగారు వి. పి. నడకుడిటి వీరరాజుగారు విద్వజ్జన మనోరంజనీ వ్రెస్సు మేనేజరు; పురాణపడ మల్లయ్య కాస్త్రిగారు ఆంధ్రగీర్వాణభాషాపండితులు; ఉమ్మే ఆలీషాకవి గారు పితాపురం. దేవులపల్లి కృష్ణమూర్తికాస్త్రిగారు, వి. పి. పాను గంటిరాజారావుగారు, వి. పి. దేవులపల్లి లక్ష్మీనాథగారు, వి. పి. ప్రతిపాద; బాలాంత్రపు వెంకట్రావుగారు, కవులు నిడదవోలు; శ్రీ శ్రీకాని వేంకటధర్మారావుగారు బార్; ఎల్. లా, యమ్ వి. చిత్రాడ, శ్రీ రావు వెంకట నూర్యారావుగారు పండితులు విరవ శ్రీరాజారావు వెంకట్రామారావుగారు కొత్తపల్లి శ్రీరాజారావు, వెంకట న్యూకాస్ట్రికావుగారు, ద్వీకారాయణకాస్త్రి గారు (శతకధాని) చిత్రాడ మున్నగు వెస్కముంది ప్రముఖులును పరిసర గ్రామ వాస్తవ్యులు పలువురును సభ సలంకరించిరి. రాంతు దినంబులు పిండికంటలు అన్నపానాలు ఫలసారా ఘటతోడ ఎల్లనారును సక్రమించబడిరి. సారస్వతాభివృద్ధిని గుఱించిన పండితోపన్యాసాదులతో సభ పండితపామర రంజకంబుగ జరుపబడి జయజయధ్వానములతోను మహామండలికి అభివృద్ధి కరమగు మంగళాశీర్వాదములతోను జయ సదముగ ముగించబడెను.

ఆదిపూడి సోమనాధరావుగారు చదివిన

స్వాగతపద్యములు

నీ. శ్రీపత్రపతి శివాజీరాజరాజేంద్ర
శక్తిభావభావభావభావభావ !
విజ్ఞానచక్రకావాలననాస్తితలశత్
సర్వసోమభయనీమనిశేష !
భవ్యాప్రసాహిత్యపరివన్మహాకార్య
భారనిర్వహణనేవాధురీణ !
విజ్ఞానసర్వస్వవిరచనాత్మ్యత్వానా
సంతతసంభోతాంతరంగ !

గీ. శ్రీకాష్టాజునకాశ్చీతకరణ
ఆంధ్రభావోపకారాశ్చైక్యకేళి !
రమ్యరణగణ్య శత్రుజ్ఞానరామధన్య
స్వాగతంబిదే నీకు నుస్వాగతంబు.

నీ. చెలికానికారికే + జెలికానికందిదై
చెలగును నుండు నీ + చిత్రవాటి
రామలీలాముద్రామందిమచేతః
జెలగునుండు నీ + చిత్రవాటి
కవిలక్ష్మణు వనంజలకావ్యనిధిః గూడి
చెలగునుండు నీ + చిత్రవాటి,
చిత్రోపకరణశాస్త్రానికి మధ్య
చెలగునుండు నీ + చిత్రవాటి

గీ. శ్రీతిలోః సర్వపాదాః ధులతోడ
భక్తితోడను దనయథాశక్తితోడ
నాంధ్రపరిశోధకాఖ్యరహస్యమాజ
మత్తుమున నిర్మలగౌరవం నుస్వాగతంబు.

1921-1922 సంవత్సరమునకు కార్యదర్శిని వేదనము
ఈ సంవత్సరము రమామి 150 గ్రంథములు చేసెను. అందు సముద్రితములు పదునాలుగు. ఈ సంవత్సరము ప్రకటింపిన యముద్రితగ్రంథములు—

1. మిత్రవివాహవిధియము (శ్రీరాజా రావు జనార్దనరంగారావు (కథరచితము)
2. భక్తచింతాపరికేతకము (కూచిమంచి సోమసుందరకవి)
2. నీతికందపద్యభవకేతకము (కొండవీటి కోట శ్యామి)
4. నానాధనికుంటువు (పూర్వకవి)
5. రాజలింగకేతకము (నన్నిధిరాజు జగ్గకవి)
6. భార్గవపురాణము (కాంధూర వేంకటరావు)
7. శతకముల ప్రభువంశపుటము } ఇరుకడి గ్రంథములు. కొన్నియు ముద్రితములు. పూర్వకవుల రచించినవి కలవు.
8. శతకములద్వితీయవంశపుటము }

పర్యటనము

సభాసభారా!
ఆంధ్రకావ్యముచరిత్రకారులగు శ్రీమంగురి నుబ్బారావుగారు క్రొంతిసంవత్సరము పూసాయత్రకం వెల్లిట్లు యీసంవత్సరమును మహాపరిశోధకమహామండలితరపున కలకత్తానభవ వెల్లియండిరి. ఆచుట ఉపన్యాసాదు తిమ్మటయేగాక నాయనూచారము లన్నియు ప్రతికలలోకం ప్రకటించి యుండుట వామెలకు గనియేయుండును. శ్రీమద్భారావుగారి మిగుల విష్ణుంబి యనేకగ్రంథములు పరిశీలించి వ్రాసినశతకకవులచరిత్ర యీ ఆంధ్రపరిశోధకమహామండలి తరపుననే ప్రకటించి లాకోపకార మొనర్పిరి. ఇట్టి మహాపరిశోధకములొకను వెష్కల వ్రాసి తేజముల కృతజ్ఞతకు బాతులగుదురగాక యని కోర మన్నాను.

ఉమర్ ఆలీషాకవిగారు చదివినపద్యములు

ఉ. శ్రీయము నాణి యొక్కయెడఁ జేరినవాడమునూని లోకజే
గీ. మళకానిలాసముల + గీతకలాపములన్ బ్రసంగములన్
నేయును కోవిదప్రకృతి + నేనుము గోరును నిర్వేషట్టి లే
జోయితమైన యాంధ్రప్రదేశ్ + శోభితమండలికన్ శుభంబగున్.
ఉ. మోళచతుర్వర్ణరాజుల + శోభితమైన తెలంగాణ + యీ
వేళను తాళవత్తపుట + చిత్రతమై శిథిలావశేషమై
బాళిని గొల్పియన్నది నిజంబుగఁజూపెను దాతలేక జం
గాలనుబోలకుండ "చె!" కానిదలొడయల "ప్రరాణ"భూ
పాజుచు పండితుండు భాగంతుండు సమస్తకాలి శిలి లే
జోలసితుండు వార్ధ పరిశోధకమండలిపేర మాక్యగం
ధాలయపీఠముంచి శిథిలావృత్తి గాంచిన తాటియావపా
త్రాలను నేరించి ప్రపంచంబున వ్రాసి స్వకీయచారుము
వ్రాలయకుండుబొంబున కృతముంబు-కోరిచియచ్చునాస్తి
గ్రంథాలు జనోపయోగము + వానము నేయునునుండే పిని
కొ. బాతి:వా! లేకఁ జని స్వర్ణమున నున్న కవీంద్రకోటి యీ
లిలపుఁగ్గరంబయి జాతీయమునన్ దిగనాడి రంభయున్.
తే. గీ. ఈమహామండలికి నాయు + వీర్యగంధు,
చెలగి వేయెడు లాసగి ర + షీంతుగార
సతము ప్రేమాప్తి నుకవి పండితజనంబు,
జేరి మాక్యభావన స్ఫిది + నేయుగార.

వర్తకవిషయములు

మద్రాసు - మార్కెట్టు.

మారకము.

బాంకి త తి మారకము	15 7/8 పెన్నీలు
బాంకిడిమాండు వ్రాప్టులు	15 29/32 పెన్నీలు
లండను డిమాండు వ్రాప్టులు	15 1/16 పెన్నీలు
బాంకి కొనుగోలు చేయు	
మాండు సెలవనాయికా వ్రాప్టులు	15 7/32 పెన్నీలు
ఆరు నెలల నాయికా వ్రాప్టులు	16 11/32 పెన్నీలు

కలకత్తా మార్కెట్టు.

మారకము

కలకత్తా డిసెంబరు 21 గురువారము
బాంకుతంతి మారకము 1 పి. 31/32 పె
డిమాండు బిల్లులు 1 పి. 3 పె

గవర్నమెంటు సెక్యూరిటీలు

6 0/0 ఋణపత్రములు 1926	రూ. 100
6 1/2 0/0 ఋణపత్రములు 1928	" 100/4
6 0/0 " 1931	" 100/12
6 0/0 " 1932	" 100/0
6 0/0 యు.పి. బాండులు 1926/41	" 98/8

బొంబయి - మార్కెట్టు.

బొంబాయి, డిసెంబరు 21 గురువారము	
వంగీ షు బార్ గోల్డు.	" 25/1/1
తేజ్జం వైల్డ మింటుగోల్డు.	" 25/12/
మొదటి తీర్మానము.	" 25/10/
రెండవ తీర్మానము.	" 25/8/6
తేజ్జం వైల్డ బార్ వెండి.	" 50/10
మొదటి తీర్మానము	" 79/10
రెండవ తీర్మానము	" 79/

మారకము

బ్యాంకుతంతిమారకము	1 పి. 4 పె
డిమాండు బిల్లు	1 పి. 4 1/32 పె
డి. సి. టి	1 పి. 3. 15/15 పె
డి. సి. టి	1 పి. 3. 31/22 పె

మదరాసు శాసనసభ

డిసెంబరు 19 మంగళవారము

ప్రశ్నోత్తరములు

పుదుచ్చేరి నరేంద్రులందు వర్తకవస్తువులు

610 ప్ర.—క. సీతారామచంద్రగౌడు (ఎ) పుదుచ్చేరి

సహాయమును పొంది (బి) పుదుచ్చేరి గ్రామములను పర్యాటకముగా గొన్ని పర్యాటకములు (బి) పుదుచ్చేరి గ్రామములను సంగ్రహముగా పుదుచ్చేరి గ్రామములను నిజమేనా? (సి) పుదుచ్చేరి గ్రామములందు కొన్ని గ్రామములందు ఒకప్పుడు మూల కొంతగాను (బి) పుదుచ్చేరి గ్రామములను మరికొంత భాగము పర్యాటకములను పుదుచ్చేరి గ్రామములందు నిరసించు వారితోనైన ప్రక్కన నున్న పర్యాటకములను పుదుచ్చేరి గ్రామములను మొదలగు గ్రామములను కొనినయెడల వాటి మీద పన్ను కట్టించుటగా వాతను, ఒక్కొక్కప్పుడు వాటినిగూర్చి పుదుచ్చేరి గ్రామములను పన్ను అధికారులు జనలను కన్పించువా?

(సి) పుదుచ్చేరి గ్రామములందు నిరసించు వారితోనైన ప్రక్కన నున్న పర్యాటకములను పుదుచ్చేరి గ్రామములను మొదలగు గ్రామములను కొనినయెడల వాటి మీద పన్ను కట్టించుటగా వాతను, ఒక్కొక్కప్పుడు వాటినిగూర్చి పుదుచ్చేరి గ్రామములను పన్ను అధికారులు జనలను కన్పించువా? (సి) పుదుచ్చేరి గ్రామములందు నిరసించు వారితోనైన ప్రక్కన నున్న పర్యాటకములను పుదుచ్చేరి గ్రామములను మొదలగు గ్రామములను కొనినయెడల వాటి మీద పన్ను కట్టించుటగా వాతను, ఒక్కొక్కప్పుడు వాటినిగూర్చి పుదుచ్చేరి గ్రామములను పన్ను అధికారులు జనలను కన్పించువా?

ఉ:—(ఎ) (బి) (సి) నిజమేనా (డి) ఇటీవలి కాలములందు పర్యాటకములందు గలవు. ఇటీవల నిందు నూతనముగా నేమియు కట్టించినట్లు ప్రభుత్వము వారికి తెలియదు. ఇ ఈవిషయమును ప్రభుత్వము వారికి తెలియజేయబడినది అలాగే విచారించుచుండిరి కాని ఈ విషయము చాల చిట్కలతో గూడుకొన్నది. (ఎస్.) అన్ని విషయములతో పాటు దీనిని గూడ పరిశీలించుచుండిరి.

18 తేది సోమవారము

మదరాసు స్టాంట్ల కూలీల చట్టము

528 ప్ర.—ఎ. డి. ఎం. బనోతిసాహెబు గారు:—

(ఎ) మదరాసు స్టాంట్ల కూలీల శాసనము క్రింద గతవర్షము నర కెందరుకూలీలను మేస్ట్రీలును ఖయదు కేటించబడిరి. (బి) ఈ కాలములో నీఖయదీల పోషణముగాను ప్రభుత్వము వారి కెంత ఖర్చుఅయ్యెను. (సి) వీరి కేంద్రముగా నే నిరములకుగా నీ కేటలధికము కేటించబడినది. (డి) ఈ శాసనమును తొలగించుటకు ప్రభుత్వము వారాలో చించుచుండిరా? (ఇ) దీనిని నిరద్దు పరుచుటకు గురిచిగాని, సహాయమును గురిచిగాని యునైటెడ్ స్టాంట్ల పోస్టియేషనువారిలోను ఇతరస్టాంట్లలోను సంప్రదించిరా? ఎప్పుడులే ఎప్పుడులే వారేమి ప్రత్యుత్తర మొసరి?

ఉ:—(ఎ) (సి) ఈ శాసనములను జేసిన పనిని గూర్చి కేటించబడిన నివేదికను బరికించుట (బి) ఈ ఖయదీలకే ఎంత ముత్తమై దో దెబ్బపట్టకు ప్రత్యేక రైలులు తప్ప. (డి) ఈ విషయము పరిశీలించుచుండిరి. (ఇ) అవును (ఎస్) 1920-21 లో ఈ కాగితములను ప్రభుత్వమువారు ప్రస్తుతము బహిరంగ పరచాలకు.

కల్లకొట్ట, అతగడ ఎట్టేలులు

528, శ్రీమంత్ కల్లకొట్టగారు మహాశయగారు, కల్లకొట్ట, అతగడ ఎట్టేలులను చూచుటను నిర్ణయించుట కించిన నివేదికను గురించి ప్రశ్నించెను.

ఉ:—ఈ క్రింది విషయములు తెలియజేయును. కాని వాత నీ విషయమున చాల యభిప్రాయ కలిగినది. రెండు ఎట్టేలులలోను 152 గ్రామములలోని పావులు వాటాను గురించియు, భూమిపన్నులను గురించియు యునైటెడ్ స్టాంట్ల కల్లకొట్టగారు గోరి. మదరాసు స్టాంట్ల భూమిశాసనము 215 సెక్షను రి నిబంధన ప్రకారము నడుచుకొని యిట్లమును గుర్తుపెట్టలే నని గోరినది. 522 గ్రామములలో రైతులు సంగ్రహముగా కట్టుగావించిరి. 26 గ్రామములలో దరఖాస్తులందు 164 సెక్షను ప్రకారమో 5 వాటా భూమి శాసనము లోనుండినది. రైతులతో విచించి కల్లకొట్ట వీరిని సహించుచుండినది.

ఈరెండు ఎట్టేలుల రైతులను ఫిబ్రవరి 16వ తేదీకి ల్యాండు గ్రాంట్ సెక్షన్లకు కమిషనరుగారి వద్దకు జని విజ్ఞాపన రుకొనరి దరఖాస్తులును అందు వై చూచనలను వెంటనే వారికి పంపవలెనని గంబాం కల్లకొట్టగారికి తెలియజేసినది.

గుంటూరు జిల్లా తాలూకాబోర్డులు

543 ప్ర.—భా.కా.సా.హెబు మున్సిఫుమాన్యు అబ్దుల్ రహమాన్ సాహెబుగారు గుంటూరు జిల్లాలో ప్రతితాలూకా బోర్డులను (ఎ) ప్రతివర్షమునా మొత్తం (బి) ఎంత వెచ్చింపబడుచుండెను (సి) ఎంత పొడవుగల కంకరకోడ్లు వేయబడిన? (డి) కేంద్రకార్యాలయమున లేనియెడల ఈ కరములను ప్రాసి తెప్పించెదరా?

ఉ:—(ఎ) (బి) 1920-21 సంవత్సరములందు స్థానిక నివేదికను చూడుము. (సి) గుంటూరు తాలూకా బోర్డు 95 మై 2 ఫ 859 అ, సత్తెనపల్లి 79 మై 61 అ, లెనాలి 86 మై 6 ఫ 592 అ, రేపల్లె 29 మై 6 ఫ 402 అ, బాపట్ల 18 మై 1 ఫ 164 అ, ఒంగోలు 98 మై 4 ఫ 156 అ, నర్సారావుపేట 176 మై 4 ఫ 509 అ, చిల్లూరూరు 118 మై 1 ఫ 886 అడుగులు

గుంటూరు జిల్లా కలెక్టురాలు

544 ప్ర.—వై. సభ్యులే, గుంటూరు జిల్లాలోని వివిధ తాలూకాలందు గత రెండువర్షములలోను కలెక్టురేషన్ల పలన ఆదాయమును దెలుపగోరి.

Table with 3 columns: మునిసిపాలిటీ, ఆదాయము, 1920-21, 21-22. Rows include గుంటూరు, లెనాలి, ఒంగోలు, నర్సారావుపేట, రేపల్లె, చిల్లూరూరు.

తాలూకాలు

Table with 3 columns: తాలూకా, ఆదాయము, 1920-21, 21-22. Rows include లెనాలి, రేపల్లె, బాపట్ల, ఒంగోలు, గుంటూరు, సత్తెనపల్లి, నర్సారావుపేట, వినుకొండ, చిల్లూరు.

1922-23 సంవత్సరమునకేంకా లెక్కలురాతేను.

545 ప్ర.—వై. సభ్యులే గుంటూరు జిల్లాలో (ఎ) రిజర్వు ఫారెస్టులను వేలం వేయటవలన సెంట్ ఆదాయము వచ్చెను. (బి) అట్లెట్లు వెచ్చింపబడినది ప్రశ్నించెను.

ఉ:—(ఎ) ప్రభుత్వమువారికి వివరములు తెలియవు (బి) ఏమైనా ఆదాయం వస్తే రెవెన్యూలో జేర్చబడి యుండునని తెలిపెను.

పంచాయితీకోర్టులు

552 ప్ర.—వై. సభ్యులే (ఎ) సివిల్ ? మెజిస్ట్రీయలు ఆధికారములు పంజాబ్ లో కోర్టులకొగవడినా (బి) అట్టి అధికారము లూసగబడిన పంచాయితీలను బెంచిమేజిస్ట్రేటుకోర్టులు క పరిగణింపవచ్చునా? అని ప్రశ్నించెను.

ఉ:—(ఎ) సభ్యుడు గ్రామకోర్టుల చట్టమునాడ వలెన. (బి) పరిగణించరాదు.

ఫారెస్టు పంచాయితీలు

554 ప్ర.—వై. సభ్యులే (ఎ) ఫారెస్టు పంచాయితీల నూ కవచిగాన మునుపటికే పెట్టబడినా? (బి) ఏయే జిల్లాలలో (సి) ఉత్తరసర్కారు లందునాడ ప్రవేశపెట్టబడినా? (డి) గంబాం, విశాఖపట్నము, గోదావరి, కృష్ణ, గుంటూరు, నెల్లూరు జిల్లాలలో ప్రస్తుత పంచాయితీలు వానిపేర్లు ప్రదేశము (ఇ) వీని లో ప్రతిదానినలన వచ్చునాదాయము? వచ్చు లెందరానని ప్రశ్నించెను.

ఉ:—ఫారెస్టు పంచాయితీలను తన విధానమెక్కియు లేదు. పంచాయితీలను ఏర్పాటుజేయుటకు నియమించబడిన ప్రత్యేక ఉద్యోగులగురించి సభ్యుని అభిప్రాయమై యుండ వచ్చును. (బి) ఈ మాతనియోజితులు ప్రస్తుతము చెంబల్పట్టు, కత్తిబాక్కాట్టు, ఉత్తరార్కాట్టు, చిత్రాపు, కడప, నేలము, తిరుచనాపల్లి జిల్లాలందు మాత్రము పనిజేయును.

(సి) ఈ పరిశోధన ఫలితమున వై. సర్కారుల దును ఇత రజిల్లా లందును ఇట్టి నియోజనముల గావించు విషయముభార పడియుండును. (డి) (ఇ) ఈ వివరములు ప్రభుత్వమువారికి తెలియవు.

గొల్లమూడి రిజర్వు భూముల అమ్మకము

555 ప్ర.—వై. సభ్యులే (ఎ) గుంటూరు జిల్లా గొల్లమూడి రిజర్వుభూముల వ్యక్తము నలన సెంకనామ్మ వచ్చెను. (బి) దీనివలనరెంకెంత కొనరి. (సి) ఈ మొత్తమును నిమ్మజాతులు మొదలగు వారికొరకు వెచ్చించెదరా?

ఉ:—(ఎ) (బి) ప్రభుత్వమున కి వివరములు తెలియవు. (సి) ఇందువలన వేమైన సామ్మనచ్చియెడల దానిని రెవిన్యూలో జేర్చబడునని ప్రత్యేక కార్యములకొర. వినియోగించ వీలులేదు.

రామ్మూడురాజాగారి వై. పేటురై. కట్టరి

558 ప్ర.—రా. బ. య. రామ్మూడురాజుగారు (ఎ) రామ్మూడు, తాలూకాబోర్డు అధ్యక్షుడును రామ్మూడురాజాగారి ఆంధ్రరం గిజ కార్యదర్శియునగు రాజాంనాయుడుగారు రామ్మూడు జిల్లా బోర్డునందు సభ్యుడా? (బి) అట్లెనయెడల అజిల్లాబోర్డుఅధ్యక్షుడు గుంటూరురాజాగారును అతని సేవకుడగు రాజాంనాయుడుగారును ఇరువురును జిల్లాబోర్డునందు సభ్యుడుగ నుండుట స్థానిక సంఘముల చట్టమునకు విరుద్ధముగాదా?

ఉ:—(ఎ) అవును (బి) కాదు.

పోలీసువైద్యశాలలు

563 ప్ర.—ఎ. కంకానాథ మొదలిగారు ఇకరవైద్యశాలలు అన్నిటి ఏమైపవేళులందు ఎన్నిపోలీసు వైద్యశాలలుగూడ నేర్పించబడినా? తెలిపెదరా?

ఉ:—అట్టివి పది వైద్యశాలలు గలవు. అనంతపురము, తెల్లూరు, కోయంబట్లూరు, మంగళూరు, కర్నూలు, కానూరు, కిరకాకి, నేలం, పాలకొట్ట, కో. రావుట్టు లందు, బల్లారి లోకలబోర్డులు - నిమ్మజాతుల ప్రతినిధులు

564 ప్ర.—వై. సభ్యులే (1) బల్లారి తాలూకా బోర్డునందు నిమ్మజాతుల ప్రతినిధిలదా (11) ఇట్టి ప్రతినిధులు ఇతరస్థానిక సంఘములలో నెచ్చపెచ్చుట లేదు.

ఉ:—(1) లేదు (11) ఈవిషయమున వివరములు ముందు తెలుపబడును.

మహమ్మదీయకళాశాల

565 (ఎ)—వై. సభ్యులే, మదరాసు నందలి మహమ్మదీయ కళాశాలయందు కళాశాలావిభాగమున ఈ వత్సరమునను అంతకుపూర్వము రెండు వత్సరములలోను ఎంతవరకు విద్యార్థులు గలరు. గతరెండువత్సరములందును ఇందుల కైన ఆదాయ క్షయము లెంత.

ఉ:—1920-21, 1921-22, సంవత్సరములలో ప్రథమ మన 42 ను, 22 నుగలరు. అంత్యమున 81 యు, 21 యు గలరు. 1922-23 సం॥ న ప్రారంభమున 29 గుగను ప్రస్తుతం 28 గురుకు గలరు. 1920-21 లో ఆదాయం రు 1716 క్షయం రు 84163. 1921-22 లో ఆదాయం రు 2850 క్షయం 84, 223 రూపములు.

సప్లి మెంటరీ ప్రశ్న

ప్ర:—ఈ 28 గురుకు ఇతరకళాశాలలందు స్థానముల నొగగరాదా?

ఉ:—ఇది ఆలోచించితిమి కాని వారికి గావలసిన ప్రత్యేక స్థలము దొరకలేదు.

విలేజ్ కోర్టుల అక్రమ 1920

567 ప్ర.—వై. సభ్యులే, విలేజ్ కోర్టుల 1920 సం॥ లు అక్రమ ముఖ్యములగు దేశభాషలందు ఎప్పుడు ప్రవేశించినది నని ప్రశ్నించెను.

ఉ:—ఇదివరకే ప్రవేశించబడిన గవర్న మెంటు ప్రెస్సు నందు దొరకును.

హెమ్మ పదేశములు

568 ప్ర.—వై. సభ్యులే (1) హెమ్మ పదేశములను ప్రదేశములందు ప్రజలకు 1920-21 1921-22 సం॥ లం దెంతలును మొనగబడినది. అందింకను ఎంతరావలసి యున్నది. (2) అందు ఎంత మొత్తము తిరిగి రాదని నిశ్చయించుకొనబడినది? ప్రశ్నించెను.

ఉ:—ఈ విషయమున స్థానిక సంఘములనుండి రావలసిన నివేదిక మింకను రాలేదు.

పశువైద్యకళాశాల

575 ప్ర.—భా. బ. మ. సదుల్లా బాబుసా సాహెబు గారు.—(ఎ) పశువైద్యకళాశాలయందు, సాంకేతిక పరీక్షలలో సంపాదించవలసిన మార్కుల సంఖ్యను హెచ్చుచేయుట వలన విద్యార్థుల ప్రవేశమునకు ఇబ్బంది గలుగుటలేదా? (బి) ఇదివరకు ప్రతిసభ్యులందు నుత్తర దశకుట సంపాదించవలసిన మార్కుల న్యూన సంఖ్య 35 కదా. (సి) ఇది 45 వరకు హెచ్చించబడినా (డి) విషయముల ఎప్పుడు, ఎందుచేత (ఇ) వైద్యకళాశాలలందును మరిఇట్టి ఇతరకళాశాలలందును మొత్తము నూటికి 33 చొప్పున గదా?

ఉ:—ప్రభుత్వమువారి కిది తెలియదు (బి) కనీసము సంఖ్య నూటికి 20 నుండి 50వరకు గలదు. (సి) (డి) కొన్ని ఇబ్బందులలో కనీసము మార్కులు నూటికి సంఖ్య 50న్నా మరికొన్నిటి లో 20ను ఉండుట బాగుండలేదని యెంచి పరిష్కారసంఘమువారి నూచనమై 1917సం॥న అన్ని ఇబ్బందులయందును కనీసము సంఖ్య 100కి 45వేయబడినది. (ఇ) వైద్యకళాశాలవిద్యార్థికి కనీసము మార్కులు నూటికి 33 1/3 నుండి 50వరకు మారుచుండును. ఫారెస్టు కళాశాలయందు హాన్సర్స్ కి పేటునకును, రేజరు వాడ్లందు

గ యా కౌం గ్రె ను మ హా స భ

మొంకాసినుండి ఒకవలంటీరు కాలినడకను 1200 మైళ్లు నడచి గయకు

వెళ్లుట - దారిలో నతనికి మశూచకము వచ్చుట
మరియిద్దరు వలంటీరులుగూడ రాజమండ్రి వరకు నడచి

పిమ్మట రైలులో వెళ్లుట
ఒకడు వాల్టేరువరకు నడచి పిమ్మట రైలులో గయకు వెళ్లుట
అధ్యక్షుడు దేశబంధు దాసుగారును ఇతర నాయకులును వచ్చుట
గొప్ప ఊరేగింపు జరుగుట

భారతధర్మమహామండలిసమావేశము గయలో 28-29-30 తేదీలలో జరుగును
శ్రీయత ఉన్నవ లక్ష్మీనారాయణగారును శ్రీమతి లక్ష్మీబాయమ్మగారును గయకు వెళ్లుట
మొంకాసినుండి ఒకవలంటీరు కాలినడకను గయకు

వెళ్లుట

1200 మైళ్లు నడచుట - దారిలో స్ఫోటకము వచ్చుట

చెన్నపురి రాష్ట్రమునండి కొద్దిమంది వలంటీరులు గయకు వచ్చిరి. వారిలో నలుగురుపాతకము లేకుండనడచి గయకు వెళ్లవలెనని నిశ్చయించిరి. మొంకాసి కౌంగ్రెసు ప్రచారకు డాన్ చెప్పిన లక్ష్మీమెయూతు పిళ్ళగా రమయవతుడు నవంబరునెల 10-11 ననే గ్వగావమునండి కాలినడకను బయలుదేరెను. అతడు 1200 మైళ్లు నడచి డిసెంబరు 17 వ తేదీకి గయకు చేరెను. నుమారు 40-45 రోజుల తరువాత ప్రయాణము చేసెను. దారిలో నతనికి స్ఫోటకము వచ్చెను గాని త్వరలోనే ఆరోగ్యము గలిగెనని ఆతడు తెలిపెను.

మరియుగిరు

ఈ ప్రాంతంలో (డెడ్ రాష్ట్ర) మహా సభ జరిగినపుడు గణతంత్ర్య (కుత్తుబుడిలో ప్రాథమిక పాఠశాలపాఠశాలయము) శ్రీనివాసయ్యగారు, సతేశయ్యగారు చ్లాపభటు వెళ్లిరి. కాలినడకను గయకు వెళ్లవలెనని సంకల్పము వారి కచట కలిగినది. వారిలో మొదటివారిద్దరును కాలినడకను రాజమండ్రి వరకు చేరుకొని వారి కరైల్వేము కలిగినందున వారెటులో టిక్కెట్లు లేకుండనేరె అలా ప్రయాణముచేసి కలెక్టరేషన్ గా 20 వ తేదీకి గయకు చేరిరి. సతేశయ్యగారు వాల్టేరువరకునూడ కాలినడకనే వెళ్లెను గాని అతడు రైలుబండి ఎక్కి ఆతడుగూడ 20 వ తేదీకి గయకు చేరెను. 1920 లో నాగపూరులో కాంగ్రెసు మహాసభ జరిగినపుడుగూడ అసహాయాధ్యయమున చేరి పాఠశాలను వదిలివదిల్యాధ్యైద్దరు చెన్నపురి రాష్ట్రమునండియే తిరిగిండ్రులకు రైలునకుండనే కాలినడకను నాగపూరు చేరిరి. వారిద్దరును గాంధీమహాత్ముని ఎడమట వెళ్లగా వారి సహాసమునకు గాంధీమహాత్ముడు వారిని గట్టిగా ముడుతించెను.

ప్రేక్షకుల రుసుము

ప్రాంతంధిని మగు 26 వ తేదీ ప్రేక్షకులు కాంగ్రెసు కాలలోకి వెళ్లుటకు 10 రూపాయలు టిక్కెట్ల రోజులలో రోజుకు 5 రూపాయలును రుసుము చెల్లింపవలెను.

కాంగ్రెసుమహాసభ అధ్యక్షుని ఆగమనము

కాంగ్రెసు అధ్యక్షుడు దేశబంధు చిత్తరంజన దాసుగారును శ్రీమతి వాసంతిదేవి (దాసు కుమార్తె) గారును చాలమంది ప్రతినిధులును హాకిం అబ్దుల్లాఖాను పండితమోతీలాలు నైహూతే. పి. నెనుగుప్తగారును 21 వ తేదీ సాయంకాలము రైలులో గయకు వచ్చిరి. వందల కొలది ప్రేక్షకులును కలంటీరులను రైలుస్టేషను వద్ద చేరి వారికి స్వాగత మొసంగిరి. కలంటీరులు ఇద్దరు యూనిఫార్ములను ధరించి యుండిరి. దాసుగారు బండికిగూడ సన్మానసంఘాధ్యక్షుడు బాబూ ప్రజ్ఞానోదయసాధుగారు దాసుగారికి పుష్పహారమును సమర్పించిరి. దాసుదంపతులపై పుష్పకర్షణను గురిసెను. మహాత్మా గాంధీజీయు, దేశబంధుజీయు, అనుయాయినాదములు చెలంగుచుండ దాసుదంపతులు అగ్రభాగమునందున్న మొన్నత కళకు మునిగిపోయిరి. వారి వెనుకబండిలో నైహూతాకింగారు యుండిరి. అటు వెనుక బండిలో శ్రీమతి రోజినీదేవి, జి. ఎస్. నెనుగుప్త, శ్రీమతి ఊర్విశాదేవి (దాసుగారి సోదరి), వీరనారాయణసింగు, భగవతిచరణసింగు, రాయ వారిప్రసాదలాలు, బాబూ అచ్యుతనారాయణసింగుగారు మున్నగు ప్రముఖు లాసీనులైరి.

సాలంకర్తములగు కాజుమార్తముల గుండ నూరేగింపు సాగెను. ఈ కారీలో డు, ఓ ల్ల ము రోడ్ల మీదుగా ముడిలాలు గ్రంథాలయమును చేరి అచట కొంతసేపు ఆగి అటునుండి జమిందారు శంభుగారి భవనమున చేరెను. అభివనముననే దాసుకుటుంబమువారికి బస ఏర్పరుపబడెను. మార్గములందు కొన్ని విలవంపు తోరణములు కట్టబడెను. మార్గము చాల గంతుచిరముగా నుండుటచే పౌరులు యిండ్లకప్పులపై నెక్కి చూచుచుండిరి. వారు జయధ్వనుల గావించుచుండిరి. అనామదాహుడును దువలె ఇద్దరు అలంకారములతో హెచ్చుగా కనబడలేదుగాని చరక శివ్నామములు అనేక స్వరాజ్యవలకములు చాల దుకాణములవద్ద నెగురుచుండెను. అచ్చటచ్చట గాంధీమహాత్ముడు దాసుగారు మున్నగునాయకుల పటములుగూడ నమోదయ్యెను. ముందు కలంటీరుల బాండు (మోగుచుండిన). కాంగ్రెసు ఫిలాఫతు వలంటీరులు బాండు దీరి నడచుచుండిరి. వెనుకటి వర్తనములం దిత్తర కట్టణములలో కాంగ్రెసు అధ్యక్షుల కొనంగబడిన స్వాగతవైభవములతో పోల్చి చూచిన గయలో నొసంగబడిన స్వాగతవైభవము చాల తక్కువననియే చెప్పవలసియుండును గాని గయకనకాళములు తక్కువ అదిగాక అధ్యక్షుడు చాల కృతజ్ఞుడనై గనే వచ్చెను (ప్రతినిధులును ప్రేక్షకులును హెచ్చుమంది యింకను రానేలేదు.

స్వాగత మొసంగిన ప్రముఖులు

మన్నీ వైద్యపాథ్యపసాదు (భారతకాసనసంఘసభ్యుడు) బాబూ గజే శత్రు సింగు (రాష్ట్రీయ కాసన సంఘసభ్యుడు) బాబూ ఓమ్మ (తనూరు (రాష్ట్రీయ కాసనసంఘ సభ్యుడు) వకీలు బాబు యమునాప్రసాదసింగు, వకీలుబాబు మోక్షవసింగుగారు గూడ దాసుగారికి స్వాగత మొసంగుటకు సన్మానసంఘమువారితో గూడ రైలుస్టేషనుకు వచ్చిరి.

ఇతర ప్రముఖులు

పోభేసు (అసాము) ఎస్. ఎస్. నాలభయ, పి. బెనర్జీ, కే. ఎస్. రాయ, డాక్టరు అజిత మోహనబోసుగారు గూడ దాసుగారితో వచ్చిరి.

ఫిలాఫతు సంఘాధ్యక్షుని రాక

డాక్టరు అన్నాగారు ఢిల్లీనుండి 21 వ తేదీ ఉదయమునకు వచ్చిరి. బాబూభగవాన్ దాసు, శ్రీప్రకాశగారు కాశీగరమునుండియు, వి. జే. వల్మీకీగారు బొంబాయినుండియు, ఎస్. శ్రీనివాసయ్యగారు, పి. రంగస్వామయ్యగారు, సి. రాజగోపాలాచారిగారు చెన్నపురినుండియు 21 వ తేదీ ఉదయమునకు వచ్చిరి.

శ్రీమంత్ కస్తూరి రంగయ్యంగారు

చెన్నపురి హిందూమతీకాసంపాదకు డాన్. కస్తూరి రంగయ్యంగారికి చాలజబ్బుచేసి యిపుడిపుడే కొద్దిగా ఆరోగ్యము కలిగినందున వారి సంతకరము కాంగ్రెసుసభకు రావాలకు.

భారతధర్మమహామండలి

గయలో కాంగ్రెసుకాలకు సమీపమున వేయబడిన రుయ్యికాలలో 28, 29, 30 తేదీలలో భారతధర్మమహామండలి సమావేశమును గయ ధర్మయోజన వార్షికోత్సవమును జరుగును. కాకి ఆగాక్యాన్నాదు మున్నగు పెక్కువోట్లనుండి వచ్చిన నుత్తరీక విద్వాంసు లాసభలలో నుపన్యసించెదరు.

సంకీర్తనము

గయనుండి గ్రనసమాజము వారు సంకీర్తనము గావించెదరు. ఈ సమాజము వారిలో కొందరు గయ కలక్టరు కచేరీలో గుమాస్తాబాగానున్నారగాని సంకీర్తనము కేవలము మతసంబంధ మగుటచే కలక్టరు వారి కనుమతి నొసంగెను.

సరోజినీదేవి వల్మీకీగారు

21 వ తేదీ ఉదయమున వి. జే. వల్మీకీ శ్రీమతి సరోజినీదేవిగారు గయకు వచ్చిరి. వారికి స్వాగత మివ్వబడెను.

చెన్నపురి ప్రతినిధులు

21-వ తేదీ ఉదయము వచ్చిన ప్రతినిధులలో చెన్నపురినుండి 20 మంది వచ్చిరి. వి. భావయ్య, వాశ్ శేంకటేశ్వర్లు, ఎస్. శ్రీనివాసయ్యంగారు, సి. రాజగోపాలాచారి, పి. రంగస్వామయ్యంగారు గూడ నా 20 మందిలోనివారే. 20 వ తేదీ మధ్యాహ్నమున శ్రీనివాసయ్యంగారును రంగస్వామయ్యంగారును కలెక్టరేలో నాగి వికమత్యమునుగూర్చి దాసుగారితో చాలసేపు చర్చించిరి. దాసుగారు దృఢాభిప్రాయముతోనే యున్నారు. (ఎన్నుకొనబడిన వంగరాష్ట్రకవిసభలందరను గూడుకు వచ్చినవో వారితో హెచ్చుమంది తనతోనే ఏకీభవించురని ఆశించెదననిగూడ దాసుగారు నడిచిరి.

దాసుగారు 20 వ తేదీ రాత్రి కలెక్టరే నుండి బాంధ్రాయకు వెళ్లి అటునుండి గయకువచ్చిరి.

చెన్నపురి వర్తకులలో ప్రముఖులగు వాజి అబ్దుల్ రహీం సాహెబ్ గారు నిన్న సాయంకాలము గయ ఫిలాఫతు

దేశము మహాసభలకు బయలుదేరి వెళ్లిరి. వారి మిత్రులు వారికి హృదయపూర్వక వీడుకోలు నొసగిరి.

గాంధీ నిర్బంధది నోత్సవము

దాసుగారి యువస్వామ్యము

గాంధీ మహాత్ముని ప్రశంస

ఈనెల 18 వ తేదీ సాయంత్రము 5-30 గంటల వాతదే పాన్సునందు, గాంధీనిర్బంధదినోత్సవము జరిగెను. చాలమంది పౌరులు హాజరైరి. చిత్తరంజనదాసుగారు రధ్యక్షత వహించిరి. కాంగ్రెసుఫిలాఫతు కాంతిసైనికు లూరేగింపుతో వచ్చిరి.

(ప్రభుమహన, భూవంతుని ప్రసాదము నర్థించుచు మంత్రములు చదువబడెను. తరువాత చిత్తరంజనదాసుగారు రధ్యక్షులుగా నెత్తుకొనబడిరి. "జ్యోతి" పత్రికా సంపాదకుడగు కాశీ శంకరచక్రవర్తిగారు యవన్యసేవుచు నెట్లు నడిచిరి. గాంధీమహాత్ముడు 9 నెలలునుండి కారాగారమున నుండిన. ప్రతి నెలలోను అతనిగౌరవార్థము నిర్బంధదినము సభలు జరుపబడుచుండెను. కాని ఇందుకలన మనకట్టి లాభము గలిగెను. ఉపస్వామ్యములకు దోడు, కార్యాచరణముగూడ లేకపోయిన యెడల వీనివలన నెట్టిలాభమునులేదు. ఈ సభలకు మారుగా గాంధీ మహాత్ముని కుదియజ్ఞులైన సురాజోవు వర్తనములలోగా పూర్తిజేత యిత్తుంచెదరా? ఇతరవర్తను దేశముయొక్క కక్షిని వ్యర్థపుచ్చితిమి మనమునుగళకుల నిప్పుకు తిగి కేల్వడిరించి ముందు కార్యమును సాగింపవలెను.

మూలవీ సయ్యదు మజ్జీబక్షుగారు

గాంధీమహాత్ముడు కారాగారమునకు 21 9 నెలలాయెను. ఇంకను చాలమంది ప్రాణ సభలకు విదేశీయకర్త్రములతోడనే వచ్చుచుండిరి. గాంధీమహాత్ముడు దేశమున కొనగిన కుదిసంతకేడుగు ఇద్దరు చర్మాల ప్రచారయందు గూడ నెక్కువ యభివృద్ధి గావించలేదు. గాంధీమహాత్ముడు కారాగారమున నుండగా జూదుచు తూష్టింభావము వహించి యున్న మిచ్చుర యములను భగవంతుడు జేనితో జేసెనో దెలియరావచ్చును. 9 నెలలాయెను. దేశమునం దించుకేని యభివృద్ధిగానరాదు. స్వరాజ్యము వచ్చుటలేదని ప్రజలు గనుకుకొనెదరు. అట్లే స్వరాజ్యమున మియ్యదేశమేమి? చవుకగా, నాహారవదాదుములు దొరకుట, చవుకగాగడ్డలదొరకుట, మియ్యముతీ జేయువస్త్రపులకు తగినధరలు వచ్చుట స్వరాజ్యమనిగదా మియ్యదేశమే! ఇది కొంతవరకు సాధింపబడిన, స్వరాజ్యముతలన వీరింకేమి గోరదరు.

దాసుగారు నవ్వుచు "అట్లేలే కానన తిరస్కారమువలన లాభమేమి?"

మూలము:— మూలమునను భిక్షువును భరించి విశేషకర్తృత్వముల బహిష్కరించునదియై మూల స్వరాజ్యమునకును చేరుతును. మూలమునను భిక్షువును భరించునదియై మూల స్వరాజ్యమునకును చేరుతును.

శ్రీయుత చిత్రరంజనదాసుగారు

తరువాత నభ్యుత్థుడు ప్రసంగించును నిట్లు నడిచిన:— ప్రజలు ఈ సభకుందుకు వచ్చిరి? గాంధీజీచేతుడు ప్రపంచములో కల్ల నుత్తమపురుషుడగుటకు సందియములేదు. ప్రజలకును మహాత్ములకును సంబంధము గలగజేసి మహాత్ముని యెడల గౌరవభావమును గలిగించిన బంధమెది? బాత్మిన్లునుతరుల లేక మానవజాతి యంతటియందును మహాత్ముడు తన ఆత్మను లీనమొనర్చెను. ఇదియే ఇతర మహాపురుషులకును గాంధీ మహాత్మునిని గల భేదము. గత్యాగ్రహణిద్వారము గూడ ఆతని ప్రత్యేక కృత్రిమమును ప్రకటించుచుండెను. ప్రపంచములోని ఇతరమహాపురుషులు సర్వోత్తమతాపరాధమును జీవితమునందు కొన్నివిషయములందే అనుసరించిరి కాని గాంధీమహాత్ముడు జీవితమునందన్ని విషయములందు రాజకీయములు, మతము, సాంఘికము, నీతి మార్గములందును వర్తింపజేసెను. గతరెండువర్షముల నుండియు మనము సాంఘిక యత్నించుచున్న స్వరాజ్యము, మహాత్మునికి పూర్వ మెక్కువేతను నిర్వచించబడలేదు. ఇది, మూల ప్రభుత్వ విధానముగాదు. ప్రతిస్పృక్తియు, ప్రతిహతియు దాననంభూతము గనభివృద్ధిపొందుటకు యత్నించవలెననిద్వారమిది. ఆత్మపరిశ్రమమును వ్యక్తిగతముగ చేయుటకు ప్రయత్నించుటయే స్వరాజ్యము. దీనిని సాపించుటకు నూచింపబడిన మార్గములు నూతనవిధానముల ద్వారా స్వరాజ్యము.

అసహాయనిరాకరణము మును దీసికొందము. ప్రత్యేకి మూలమునను భిక్షువును భరించు యత్నము సంబంధమును వీడి మూలముగ నిలచుటయే దీని యర్థము. రాజ్యము, మహాత్ముడు నడిచి:ట్లు, స్వాతంత్ర్యమునకు తిన్నాము. ఇతరుల యధికారమును వదలింపకొని, ఇతరులపై ఆధారపడియుండుటను మాని స్వతంత్రులమగుటకు ప్రజలందుగల వ్యభిచితమున కదిలి తన్నాము.

జాత్యంతరాధీనమును దీసికొందము. ప్రపంచచారిత్రమునందు తరతరమున “జాత్యంతరము” యొక్క పురుగు కన్నులకు నిజమగు ప్రజాపాలనను గాని స్వరాజ్యమును గాని సంపాదించలేదని చెల్లియవచ్చును. అట్టి కన్నులకు కలన బలము ఒకరిచేతుల నుండి మరియొకరి చేతులలోనికి మారినేగాని వ్యక్తికి నిజమైన స్వాతంత్ర్యము లభించలేదు. భారతముగల దొక యంతరమును దీసికొనెదము. గాంధీజీ తొలి జాత్యంతరము కృతరాష్ట్రము తులనకు ప్రపంచమును వదలిపోవుట-పరులమునైపుదక్షతల్యము యొక్క విజయమును చెల్లించుచున్నది. ఇట్టింత్యాగ్రహణిద్వారమును రాజకీయరంగమునందు ప్రవేశపెట్టుటవలననే గాంధీమహాత్ముడు ప్రజలగౌరవమునకు పాత్రుడాయెను.

ఇతర యవన్యాసములు

తరువాత దాసుగారు లేచివెళ్లిరి. లలిత మోహనదాసుగారు తరువాత నభ్యుత్థుల వహించిరి. వీరు కలీ శంకరచక్రవర్తిగారి ప్రసంగమును బలపరచిరి. మహాత్ముని నిర్బంధావాసము వృథాగా నేరదు. “వీరుభిక్షువును భిక్షు భవనముయొక్క గోడలు నిర్మింపబడును”

మూలమీ అహమ్మదాలీ

ఆహారము, కర్తృత్వములతోడనే సంత్వర్తిత యందు ముగి చాలతక్కువగాదు. ఈసంతుచితాభిప్రాయముల చేపొంది కర్తృత్వము- న్యాయము ఆరు విశాలవృద్ధిని సంపాదించుటయే మహాత్ముని యుద్ధ మోదేళము. ఈ యుద్ధమును విఫలము చేయునది కొందరు నుడువుచుండిరి. గొప్ప పురుషుల యొక్క జీవితములును వారీయుద్ధములును ప్రారంభముననున్న గానియును. ప్రస్తుతమునునుడువనము గానింపకపోవుటకున భగవంతుడు పరాజయమందెనని యర్థముగాదు. ఇట్టిని క్రైస్తవ్యమునుండి భగవంతుడు మైత్ర్యమునున్నది అందరను గంపించజేయును. అప్పుడు భగవంతుడు తన విజయమును బాటును. స్వతంత్ర్యతల్యము ఆకాశమునందుండెను. పాశ్చాత్యరాజ్యములను ఇతర మోట్లు అకాంతి ప్రచలితున్నది. మహాత్ముని స్వరాజ్యము భారతదేశమున కొక్కదానికే గాక ప్రపంచమున కంతయు నిజమగు స్వరాజ్యము నొసరును.

మహాత్ముని ఆదర్శము నకలంబింపవలెనని తరువాత నభ్యుత్థులు చెప్పిరి. అభ్యుత్థునికి వందనములతో “మహాత్మా గాంధీజీ” “వంశీమతరం” అను ధ్వనుల చెలరేగ సభ ముగిసెను. (సంతోషము)

రే ప టి ది న ము

దయ చేసి తప్పక

క మ ల ము ల వ్ర క ట న ను చూ చి

తరువాత వాటిని కొనుడు.

దేశీయ వార్తలు

శాసన సభలకు వెళ్లుట

దేశబంధు దాసుగారి ఆక్షేపణలకు శ్రీయుత ప్రకాశంగారి ప్రత్యుత్తరము

లాహోరులో శాసనోల్లంఘనము

కాంగ్రెసు వలంటీరుల ప్రయత్నములు - కాంగ్రెసు కార్యదర్శి లేఖ

ఆంధ్ర రాష్ట్రము

శ్రీయుతులు బులును సాంబమూర్తి కేశవరపు కామరాజుగార్లు విడుదల

సాంబమూర్తి గారానాడే సభీసమేతులై గయకు వెళ్లుట

శ్రీయుత దండు నారాయణరాజుగారిపైని తేబడిన కేసు

21 వ తేదీని కాకినాడలో విచారణ జరుగుట

నెల్లూరునాయకులను కొందరిని త్వరలో చెరసాలనుండి విడుదలచేసెదరు

వారికి సన్మాన మొసంగుటకు ప్రయత్నములు జరుగవలెను

లాహోరులో శాసనోల్లంఘనము

దుకాణములవద్ద వలంటీరుల ప్రచారము
లాహోరులో శాసనోల్లంఘనమును ప్రారంభించుటకు క్రయత్నములు చేయుటగా జరుగుచున్న వని సంకేతాతరంగతీక వ్రాసిరి. నగరమునందు ముఖ్యముగా బట్టలదుకాణముల వరి సరమున కాంగ్రెసువలంటీరులు చురుకుగా జనిచేయుచున్నాను. లాహోరు స్వాతంత్ర్యమును గల కల్యాణివాదులు చూచునది తీసివేయవలెనని లాహోరు మ్యూనిసిపలు కలెక్షరువారు 14 నెలల క్రితమే తీర్మానించినగాని దానిని నెరవేర్చుటకు వారెట్టి క్రయత్నములను జరుపలేదు. మూడువారములలోపున దాని నటనండి తీసివేయటకు మ్యూనిసిపాలిటీవారు గట్టి ప్రయత్న మొనరింపవలెను. లేనిచో ప్రజల అభివ్రతము నెరవేర్చుటకు ప్రభాకరతీర్థు లగు కాంగ్రెసు సంఘమువారే అవసరమైన చర్యను జరుపుటనుగూర్చి నిశ్చయించెదరు. ఆంగ్లవాదులకు నష్టమును అవమానమును కలిగించునట్టి ఏకార్యమును గాని బుద్ధి పూర్వకముగా కాంగ్రెసువారు చేయరు అని లాహోరు నగర కాంగ్రెసు సంఘకార్యదర్శి మ్యూనిసిపలు సంఘాధ్యక్షుడు వ్రాసెను. దీనినిబట్టిమాడ శాసనోల్లంఘనప్రయత్న మేదో కొంత జరుగుచున్నట్లే తోచుచున్నది.

(స్వకీయవిలేఖ)

1922 జనవరి నెల మాసాంతమున పన్నులవిషయమై ఆలోచించుట కొక మహాసభకు ఆహ్వానములు పంపినందులపై ఒకవర్తనము కలిగియు ననుభవించుచు. ప్రస్తుతము కడలూరు చెజనాలయమును శ్రీయుత రాజ్ కల్లె రామస్వామయ్యగారు ఈ నెల 30, 31 తేదీలలోను, వేమూరు లక్ష్మీయ్య అప్పారామయ్యగారు జనవరి 1 ను, కల్యాణంపేట శ్రీ యాతము ఒడుగంటి వెంకటస్వామయ్య, తిక్కవరపు రామిరెడ్డిగార్లు, జనవరి 4, 5 తేదీల నందును విడుదల యయ్యెదరు. జనార్థ భావామోహిన్ సామెలుగారుమాడ ఆవారముననే విడుదల యయ్యెదరు. నెల్లూరు పురవాసులు నాయకులకు సన్మాన పత్రములు జేసెదరు గాక.

శ్రీయుతులు బులును సాంబమూర్తి

కేశవరపు కామరాజుగార్లు

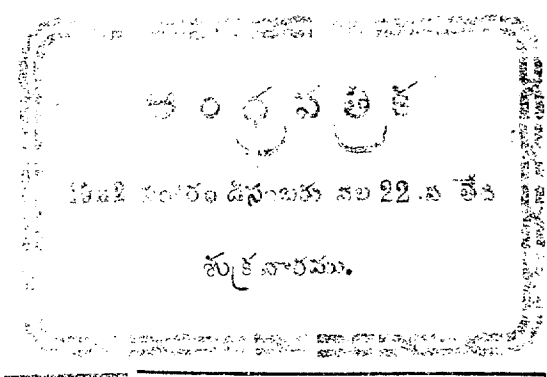
21 వ తేదీ రాజమండ్రి సెంట్రలు జయలునుండి వదలుట

అనాడే సాంబమూర్తిగారు సభీసమేతులై గయకు బయలుదేరుట

(స్వకీయ విలేఖ)

గోదావరిజిల్లా కాంగ్రెసు సంఘకార్యదర్శియు, అఖిల భారత కాంగ్రెసు సంఘసభ్యుడును అగు శ్రీయుత బులును సాంబమూర్తిగారును, వెద్దాపురంతాలూరా కాంగ్రెసుసంఘ కార్యదర్శి అగు శ్రీకేశవరపు కామరాజుగారును 21 వ తేదీ ఉదయమున రాజమండ్రివద్దను సెంట్రలు జైలునుండి విడుదలయ్యెరి. ఇద్దరును చిక్కియెచ్చారు. సాంబమూర్తిగారు 2వ పాసలును, కామరాజుగారు 40 పాసలును బయలుదేరిరి. విజయము నొందిన వీరులవలె నెక్కడు కార్యదీక్షతో వాత కార్యరంగమున కరుగుచున్నాడు. శ్రీయుత సాంబమూర్తిగారు 21 వ తేదీ ఉదయము మొయిలలో గయకు (అఖిలభారత కాంగ్రెసు సంఘసభకు) బయలుదేరిరి. ఈయరువురు దేశభక్తులకు సామర్థ్యకోట స్థేమనులో రుదలకొలది ప్రజలు స్వాతంత్ర్యమొసంగిరి. కాకినాడ, వెద్దాపురం, సాయర్లకోట మున్నగు ప్రదేశములనుండి యువకులు గాంధీమహాత్మునికి జే, సాంబమూర్తికి జే అనుధ్యానములతో వారిని గౌరవించిరి. పుష్ప వర్షము వర్షసెను. వారిని పూజించుటతో నింపివేసిరి. ప్రజలు నాయకుల సంవ్యవహార్యమును బొంది సంతోషముతో యింటికి గిరి. సాంబమూర్తిగారు కలీశేతులై గయకేరి. కామరాజుగారు గొప్పయత్నముతో వెద్దాపురమునకు గొప్పించిరి.

శ్రీయుత లక్ష్మీనాయణగారును శ్రీమతి లక్ష్మీబాంబయ్యగారును గయకు వెళ్లిరి అని నికేతనము మేనేజరు కామరాజు కేశవరపుగారు గుంటూరునుండి వ్రాసిరి.

సహకార ఫలము

వై. యం. సి. ఎ. భవనమునందు పన్యసింపుచు, విల్లింగుడను ప్రభువుగారు సహకారమునుగూర్చి ముచ్చటించిరి. వారి యుపన్యాసము నందలి కడపటి వాక్యమును గమనింపవచ్చును. “బ్రిటీషువారనుగు మేము మీకు సహాయము జేయుట కిక్కడనున్నారము. మేము మీ కక్కర లేనిదో, ఇక్కడనుండుటకు మాకు ఇష్టములేదని, నేను రూఢిగ చెలుపుచున్నాను. కాని, నాసలహా కావలయునని కోరుచో, నేనియుల చెలిపెదను. మీరు బుద్ధిమంతులగుచో మమ్ము నుండుడినియ పెక్కు సంవత్సరములవరకు మీ యభివృద్ధికి తోడ్పడుదనియు, కోరెదరు.” అని విల్లింగుడను ప్రభువుగారు హెచ్చరించిరి. వై వాక్యములు మద్రాసు గవర్నరుగారినుండి వెలువడుట చే, ఎక్కుడు ప్రాముఖ్యము బడయుట సహజము. ఇందలి భావమేమి? బ్రిటీషువారి సహాయముతో బనిలేదని భారతీయులు చెలుపుచో వారు వెడలి పోవునెడల, వారికివరకే వెడలిపోవలసియుండెను. కాంగ్రెసు తీర్మానములేమి, మితవాదుల విన్నపము లేమి, ఉన్నతోద్యోగములను భారతీయులవరము జేయువలయునని ఇదివరకే కోరియుండెను. హిందూ దేశమును మూర్ఖభూమిగ నెంచి, ప్రజలతోపాటు కష్టసుఖముల బడయుటకు బ్రిటీషువారినింగీకరించుచో, అభ్యంతరములేదు. అనుకుమారుగ, బ్రిటీషువారు సహాయము జేసినందులకు ప్రతిఫలముగ వారు పాలకజాతిగను భారతీయులు పాలితులుగను ఉండవలయునని గోరుచో, ఏవత్తుము వారును అంగీకరింపజాలరు. విల్లింగుడను ప్రభువుగారి యుద్దేశము ప్రకారము, సహకారమనిన సరిసమానుల మధ్య ఏర్పడి అన్యోన్య సహాయము గాదు. సహకారమనిన, హెచ్చువారు తగ్గువారిపై జూపెడి కరుణ, పాలకజాతివారు పాలితులపై జూపెడి దయ. సమర్థులు అసమర్థులను బలహీనులను బైకి లేవదీసెడిమార్గము. కీర్తి శేషులగు మోతీలాల్ ఘోషుగారు చెప్పినట్లు, హిందూ దేశము శాశ్వతపుశివును. ఈ శివుని సకలుగు బాదుగులేదు. ఎప్పుడును మరియొకరి సహాయముతోగాని సహవనరదు. తమచేయి నడవినచో, క్రిందపక్షమును భయము సంరక్షకుల నెప్పుడును పేర్చించుచునే యుండును. పాలకులదృష్టితో ఇట్టి శివునిసకు ఎప్పుడును మరియొకరి సంరక్షణ గావలసియుండును. ఆకారణముచేతనే, పెక్కు సంవత్సరములవరకు, తమ సహాయమును గోరుచుండవలయునని, విల్లింగుడను ప్రభువుగారు సలహానిచ్చిరి.

ద్వంద్వప్రభుత్వ విధానమును ప్రవేశపెట్టునపుడు, పాలకులెట్టి దృష్టిపథమునే గనుబడిచిరి రాష్ట్రములలో ప్రధాన శాఖలను భారతీయులవరము జేయకపోయిరి. కేంద్రప్రభుత్వమును నిరంకుశముగ నటులనే నిలిపియుండిరి. కోశముపై శాసనసభలకు నామమాత్రాధికారమిచ్చిరి. శాసనసభల తీర్మానములను నిరుపయోగముగావించెడి యధికారమును తమయొద్ద నుంచుకొనిరి. తమ

యచ్చును కొనసాగించుకొనుటకు వీళ్లను ఏర్పరుచుకొనిరి. సర్వీసులపై శాసనసభలకు అధికారముండకుండునట్లు ఏర్పాటుజేసిరి. విలిటరీవ్యయమును తాగుటకు వీలులేనట్లులేసిరి. కట్టుదిట్టములన్నియు, ప్రజాధికారవ్యాప్తికి భంగకరములుగ పరిణమించినవి. సివిలుసర్వీసులపైనను, విగిలిన సర్వీసులపైనను మాంటుఫర్డు రిపోర్టుయేమి, సంస్కరణశాసనమేమి జూపిన యభిమానము అత్యధికము. సర్వీసు యద్యోగుల సహాయము లేనిది, హిందూదేశము లేవలేదని చెలుపబడెను. సంస్కరణము లమలులోనికేవచ్చి చాలకాలము గాకముందే, అన్నిరకముల వారిలోను అసంతృప్తి మొదలగుచున్నది. ఖర్చు విపరీతముగ పెరిగిపోవుచున్నది. రాష్ట్రములేమి, కేంద్రప్రభుత్వమేమి ధనములేక చేతుల జూపుచున్నవి. మంత్రులు తమనిస్సహాయతను వెల్లడి జేయుచున్నారు. కాంగ్రెసువిధానము స్వపరిపాలనము గోరియుండెను. మితవాదులు సైతము ఉన్నతోద్యోగములను భారతీయులవరముజేసి, స్వపరిపాలనము నొసకడని కోరియుండిరి. కాని, భారతీయులమొరల నన్నిటిని జాయింతుక మిటివారు నిరాకరించిరి. బ్రిటీషువారికర్మర లేకబోవుచో, తామిదేశమున నుండమని విల్లింగుడను ప్రభువుగారు చెలిపినమాత్రమున లాభమేమి? ఇదివరకేవిషయమును చెలిపియుండలేదా? గట్టిగ చెలుపలేదని జెప్పవచ్చును. ఈవిషయములగూర్చి గట్టిగ చెలిపిన రాజద్రోహమందురు. అటుల చెలిపెడివారు శిక్షార్హులగుదురు. ప్రజల మనోభిప్రాయమును స్పష్టముగ వెలువడకుండ ఆటంకము లనేకములు గలవు. జన్మస్వాతంత్ర్యములు నిరోధింపబడి యీ సమయమున ప్రజాభిప్రాయము వెలువడుటకు సరియగు నవకాళములేదు. భారతీయులు స్వపరిపాలనార్హులని అన్నివత్తుములవారును అంగీకరించెడి విషయమే.

పాలకులు మాత్రమింకాసంగతిని అంగీకరించుటలేదు. సంస్కరణశాసనమే ఇందుకు నిదర్శనము. భారతీయులు స్వపరిపాలనమున కసర్దులనియు, వారికి నెమ్మది నెమ్మదిగ శిక్షణగఱపవలయుననియు, బ్రిటీషువారు భావించుచున్నారు. సంస్కరణ శాసనము నందంతటను, ఈభావమే ప్రపాించుచున్నది. అందుచే, పరిపాలనపు త్రాళ్లనన్నిటిని పాలకులు తమ హస్తములందే యుంచుకొనిరి. స్వపరిపాలనపు నీడమాత్రము భారతీయులకు చూపబడెను. భారతీయులకు క్రమక్రమముగ శిక్షణగఱపుటయ గాక, పాలకులు మధ్యమధ్య పరీక్షల జరుపుచుందురు. పరీక్షతో భారతీయులు కృతార్థులగుచో, వారిని పైమెట్టున కెక్కింతురు. లేనియెడల మరల వెనుకకు బంపవచ్చును. ఎప్పుడెప్పుడే యంతరమునకు పీసికొని పోవలయునో నిర్ణయించుటకు పార్లమెంటు సభవారే యర్హులు. శిక్షణగఱపువారు, బ్రిటీషువారు. పరీక్ష జేసెడివారు బ్రిటీషువారు. ఈగండములన్నియు గడిచిన పిమ్మట, హిందూదేశము స్వపరిపాలనము ననుభవింపనర్హురాలు గావచ్చును. ఆసుమూహూర్తము ఎప్పుడు ఘట్టిల్లునో జెప్పుట కెవరికిని వీలులేదు. ఆకారణము చేతనే బ్రిటీషువారి సహాయము భారతీయులకు పెక్కు సంవత్సరములవరకు గావలసినవచ్చునని, విల్లింగుడను ప్రభువుగారు యభిప్రాయ పడుచున్నారు. పెక్కు సంవత్సరము లనిన, మహారెన్ని సంవత్సరములలో విల్లింగుడను ప్రభువుగారి వాక్యముల బట్టి యూహింపవీలులేదు. భారతీయు లెట్టి యస్పష్ట ప్రతిపాదనము నంగీకరింపరు. స్వపరిపాలనార్హత తమకిప్పుడే గలదని వారు అభిప్రాయులై యున్నారు. స్వపరిపాలనమును కొనసాగించుటలో లోపములు వాటిల్లుచో, ఆలోపములను నివారించుటకు తాము క్రయత్నింపగలమని వారు నమ్ముచున్నారు. గాంధీ

మహాత్ముడును దించినట్లు, తప్పు జేయుటకు సైతము తమకు స్వాతంత్ర్యముండవలయునని భారతీయులు గోరెదరు. ఒకజాతి యీవిధమున నడువవలయునని గాని, ఆ విధమున నడువవలయునని గాని పరులు నిర్ణయింపజాలరు. ప్రతిజాతియు తన గమనమును తానే నిర్ణయించుకొన గలుగును. ఇతరులు జెప్పిన చొప్పున నడుచుటచే స్వాతంత్ర్యబుద్ధి నొచ్చును. స్వాతంత్ర్యము ననుభవింపుటకు శక్తిదప్పిపోవును ఇతరులు ముగ్ధుడ్రాళ్లతో నడిపించురీతిన నడువవలయుననుట, స్వపరిపాలనమాత్రమునకు విరుద్ధము.

భారతీయులపై బ్రిటీషువారి కభిమానమున్నచో, వారిని నడిపించుటకు క్రయత్నింపగూడదు. స్వపరిపాలనాభివృద్ధి కాటంకములను తొలగించిన తొలగింపవచ్చును. అట్టి యాటంకములను బ్రిటీషువారే యిదివరకు కల్పించియుండిరి. వారిని దీసివైచిన జాలును. భారతీయులకు పేరు శిక్షణతో బనిలేదు. పరీక్షలతోడను బనిలేదు. భారతీయుల యుద్దేశమిదియే. ఈ యుద్దేశమును అత్యుపేక్షక, బ్రిటీషువారి ప్రాధాన్య ముండవలయుననుట హేతుబద్ధముగా నేరదు. ఇంతవరకును అన్నిజాతులును స్వపరిపాలనము నొక్క మెట్టుననే పొందినవిగాని, మెల్లమెల్లగ మెట్టులెక్కియుండలేదు. ఇల్లెండున కొనగిన స్వపరిపాలన మొక్కమార్గమేమిబడినది. అంతరములు సూచింపబడలేదు. ఫిలిప్పైను దీవులలో హిందూదేశము నంచున్నంత దుస్థితి లేకున్నను, అమెరికనులు గూడ బ్రిటీషుఇంపీరియలిస్టుఫక్కిని అవలంబించుచున్నారు. సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్యము ననుభవింపుటకు ఫిలిప్పైను దీవులను లర్హములనియు, దానిని త్వరలో బ్రసాదించెదమనియు, వాగ్దానము జేసిన అమెరికను లిపుడు వెడత్రోవ దొక్కుచున్నారు. అమెరికారక్షణము ఈ దీవుల కవసరమనియు, ప్రజలంతను స్వపరిపాలనార్హత గాంచలేదనియు, అమెరికా పరిపాలన దొలగినచో దేశము అరాజకమయ మగుననియు, వారిపుడు చాటుచున్నారు. అధికారము, జక్కిన పిమ్మట ఎట్టి సదుద్దేశము లయినను నెనుకబట్టును. తమ యధికారము నేతీరున నయినను నిలుపుకొనుటకు, పాలకులు క్రయత్నించుట సహజము. ఉదాహరణముల నెన్నిటిని ప్రకటించినను, తీయనిమాటల నెన్నిటి జెప్పినను, అధికార విస్తరణము గావించుటకు వారు సమ్మతించరు. యూరపులో యుద్ధము ముగిసిన పిమ్మట, ప్రపంచశాంతి సంరక్షణమును గూర్చి యోచించునపుడు, స్వయం నిర్ణయసూత్రము నన్నిజాతులకును వర్తింపజేసి యుండవలసినది. అప్పుడు ప్రాపంచక పునర్నిర్మాణమున కవకాళము గలిగిడిది. ముఖ్యమగు నావిషయమును నిర్ణయింపక, తాత్కాలికమగు ఏర్పాటులకొరకు వాడులాడ మొదలిడుటచే, అప్పటికిని ఇప్పటికిని అంతర్జాతీయ సమస్య పరిష్కారము గాక నిలచియున్నది. నానారాష్ట్రసంఘము సర్వీర్యముగ నున్నది.

భారతవర్ష మిపుడు సంపాదించవలసినది స్వయం నిర్ణయాధికారము. స్వరాజ్యవిధానములను నిర్ణయించుటకిప్పుడు తంటాలుపడి ప్రయోజనములేదు. స్వయంనిర్ణయాధికారము గుర్తింపబడిన పిమ్మట స్వరాజ్యవిధానములను నిర్ణయించుటకు కాలమెంతయోపట్టుదు. భారతవర్షము తనకుగావలసిన స్వరాజ్యవిధానమును నిర్ణయించుకొనుటకు ముందుగ హక్కును సంపాదించవలయును. ఆ హక్కును సంపాదించినది, స్వరాజ్యము స్థాపితముగానేరదు. ఇది వరకు కాంగ్రెసువిధానమును నిర్ణయించుటకు దేశము తనవిలువయగు కాలమును వ్యర్థపరచెను. లాభమే మాత్రము గలుగలేదు. మరల బిసెంటు గారు స్వరాజ్యవిధానమును నిర్ణయ సమకట్టియున్నారు. జాతీయవాదులలోగూడ కొంద రిట్టిప్రయత్నము

కు గడంగుచున్నారు. కాని, దేశము నిర్మించి ధానము వెంటనే అమలులోకివచ్చేయవలెనని విశ్వాసము. అట్టియవకాశమును చేకూర్చుటకే గాంధీమహాత్ముడు స్వతంత్రప్రణాళికను నిర్మించెను. సహకారఫలములు, సంస్కరణవిధానము, ప్రజాశయితృణీకారము. ఇత్యదుగాక, సర్వీసులకు హెచ్చుతక్కుములు గావలయును. హెచ్చుతక్కుములును హెచ్చు అల్ల వెన్నులును యొసగబడినవి. ఇవి యింకను ఏమాత్రమును చాలవని సివిలుసర్వీసు వారు గగ్గోలుపెట్టుచున్నారు. ఇండియను మెడికలు సర్వీసువారు మొరలిడుచున్నారు. వీరివిన్నవము నకు ఫలితము మరొకొందరు యూరపియనులను మెడికలు సర్వీసులో నియమించుటకు, పీలు ప్రభువుగారు పూనుకొనిరి. సివిలుసర్వీసులో భారతీయుల సంతకరకు ప్రవేశపెట్టవలయు నను విషయమై యోచించుటకు ఓడనల్ సర్క్యులరును రాష్ట్రప్రభుత్వములకు ఇండియాప్రభుత్వమువారు పంపియుండిరి. ఈసంగతి దెలిసి సివిలుసర్వీసులోని యూరపియనులు పీలుప్రభువుకు విన్నవమపేరి. తమలాభముల కుప్పద్రవము గలుగునని గండ్రగోళముజేసిరి. సర్వీసుపక్షపాతియగు పీలుప్రభువుగారిదివరకే ఇండియాప్రభుత్వమువారిచర్యను ఖండించిరి. బాంబాయి క్రానికలుపత్రికకు చేరిన వార్తాప్రకారము, ఇండియా ఆఫీసువారు పబ్లికుసర్వీసు కమిషనరు నియమించి, ఓడనల్ సర్క్యులరును ఫల విరహితముగ గావించెదరట.

దీనియర్థ మేమి? సివిలుసర్వీసులో యూరపియను యద్యోగులు శాశ్వతముగ నిలిచియుండుటకు ప్రయత్నముజరుగును. భారతీయులు జేరకుండ నాటంక పరుపబడును. ఈ ప్రయత్నములు ప్రజల సమ్మతి ననుసరించియే జేయబడుచున్నవని, విల్లింగుడను ప్రభువుగా రెండెదరా? పోలీసు యద్యోగులు తమకు వేతనములు జాలుటలేదని బెదిరించుచున్నారు. సంస్కరణములలో ప్రజల కధికారులు తోడ్పడినందులకు ఫలముగ, హిందూజేశము మితి మీరిన వ్యయమును భరింపవలసివచ్చును. బ్రిటిషువారి తోడ్పాటు నిమిత్తము హిందూజేశ మింతధన నష్టమును పొందుట పాడియగునా? సర్వీసుల వేతనములన్నియు ఒక్కమారుగ హెచ్చింపబడుచో, హిందూజేశస్థితి యింకను దుర్భరముగాదా? మితవాదుతయినను, ఇట్టి హెచ్చువ్యయమున కంగీకరింపరని, మెడికలుసర్వీసు విషయమై వారు జరిపెడి అసమ్మతి సభలే నిదర్శనములు. అనేక సంతకరముల బాటు బ్రిటిషువారి సహాయ ముండవలయునని విల్లింగుడను ప్రభువుగారు భావించుచున్నపుడు, దేశవ్యయ మంత విస్తారమగునో యూహింపవచ్చును. ప్రజలకు స్వపరిపాలనా శిక్షణ గలపుట కన్నను స్వలాభమును జూచుకొనుటకు బ్రిటిషు ఉద్యోగు లెక్కుడుప్రయత్నముల సలుపుచున్నట్లు విదితమగుచున్నది. ఇంతకాలమునుండియు, బ్రిటిషు అధికారుల పరిపాలనవలన, దేశమునకు గలిగిన నష్టములను, సందర్భములను బాగుగ దెలిసినవారు వివరించియుండిరి. అట్టిస్థితిలో వీరు స్వార్థ త్యాగ బుద్ధితో ప్రజలకు శిక్షణ గలపెదరనుట, కలలోని వార్త. ఈశంగతినే, ఆంగ్లదేశ పరిస్థితులను జాగరూకతతో పరిశీలించెడి సెంటు నిహాలుసింగుగారు హిందూపత్రికలో స్థిరపరచిరి. భారతీయ స్వరాజ్యోద్యమముగూర్చి ఆంగ్లదేశములో ప్రతికూల భావము వృద్ధియగుచున్నట్లు, వార్తలు వివరముచున్నవి. బ్రిటిషు ప్రభుత్వదృష్టి రానురాను కఠినమగుచున్నది. ఇందుకు పెక్కు కారణములు సూచింపబడినవి. యవరాజ బహిష్కారము, శాసనసభ భగ్నోద్దేశము, సహాయ నిరాకరణము, మొదలగు కారణములు దెలుపబడినను, నిజకారణము లవి

గావని నిహాలుసింగుగారు స్పష్టపరచిరి. ఇక, నిజ కారణ మేమి?

భారతీయులకు స్వపరిపాలనము లభించుచో తమ లాభము లన్నియు దొలగిపోవునని బ్రిటిషు వారు భయపడుచున్నారు. విశ్వవిద్యాలయము లలో జదివెడి విద్యార్థు లిదివరకు హిందూదేశమున ఉన్నతపదవుల నాక్రమించుచుండిరి. ఇప్పుడన్ననో అట్టి యవకాశము దొలగునని వారు భీతిల్లుచున్నారు. భారతీయశయముల నెటులనయినను అణగ ద్రొక్కుటకు వారు ప్రయత్నించుచున్నారు. లాయడుజార్జిగారి ఉక్కుచట్టపు ప్రసంగమును ప్రేరేపించిన భావ మిదియే. నిహాలుసింగుగారు దెలిపినట్లు, తాముయజమానులుగను భారతీయులు సేవకులుగను నుండుస్థితి తాడుమూరగునేమో నని బ్రిటిషువారు భీతిల్లుటసహజమే. చేజిక్కిన ఫలము జారీపోవునని తోచినపుడు దాని నెటులయినను రక్షించుటకు ప్రయత్నించుట స్వభావసిద్ధము. ఒక్కసత్యము మాత్రము, విల్లింగుడను ప్రభువుగారి యవన్యాసమున గనుపించును. బ్రిటిషువారి తో బనిలేనియెడల, తామిక్కడనుండుట కిచ్చగింపమని దెలుపుటలో, గొప్పసత్య మిమడియున్నది. భారతీయులు, విన్నవములు ప్రార్థనలు తీర్మానముల మూలమున తమ యభిప్రాయమును దెలిపిన లాభముండదు. సహకారము వలన నిట్టి కోర్కె కొనసాగదు. ఇంతవరకు జేసిన విన్నవములన్నియు స్వభయయ్యెను. భారతీయులు స్వపరిపాలనేచ్ఛుచు, వేరవిధముగ జూపవలయును. ఇందుకు సహాయ నిరాకరణమే ఫలప్రదమగు మార్గము. తమ యిచ్చ నెఱవేరుటకు, అవసరమగు త్యాగముల గావించుటకు భారతీయులు సంసిద్ధులుగ నుండవలయును. అప్పుడు వారికోర్కెలు సఫలము గాకబోవు. అట్టి సంసిద్ధతను, దృఢసంకల్పమును భారతీయులు గనుపజుచున్నపుడు, వారి హక్కును బ్రిటిషువారు గుర్తించకబోరు. ఈదృష్టితోచాచిన, విల్లింగుడను ప్రభువుగారి ప్రతిపాదనము సత్యమని గనుపించును. భారతీయుల భావ్యభివృద్ధి వారి హస్తములందే గలదు. స్వరాజ్యము సిద్ధించుటకుగాని సిద్ధింపకుండుటకు గాని, వారే బాధ్యులు.

మామూలుపద్ధతి

ఇంతవరకును జరిగెడి ఆందోళనాపద్ధతి తీర్మానముల గావించుటతో సంధించుచున్నది. తీర్మానములగావించినవిమ్మట, వైయధికారులు వానికంగీకరింపనిచో, నెటుల మెలగవలయునో విచారించు వారు లేకుండిరి. గాంధీమహాత్ముడు నూతనమార్గమును సూచించెను జన్మిసవత్సమువారికను ప్రాతిమార్గములే ద్రొక్కుచున్నారు. ఇండియాప్రభుత్వమునకు చెన్నరాష్ట్రము చెల్లింపవలసిన ధన భార మధికమగుటచే, అది తగ్గువరకు అభివృద్ధి కవకాశము లేదనియు, మంత్రు లేమియు జేయజాలరనియు, ఈపక్షమువారు దెలుపుచుండిరి. పీలు ప్రభువుగారు ఆశను నిరాశగావించిరి. రాష్ట్రముల బరువును తగ్గింప వీలులేదనిరి. అందుమీద మంత్రులు రాజీనామానియవలెనని, మొయిలుప తికపీటమొసగెను. జన్మిసవత్సపు సనూవేశముగూడునని ప్రకటించబడెను. ఆసభ ఒకమారు జరుగక నిలచిపోయెను. నిన్నటిదినము మరల జరుగునని, ప్రకటించబడెను. ఆసభనుజరుపు సుదేశమును కట్టిపెట్టెననియు, మంత్రులు రాజీనామా నిచ్చుటకు మారుగ అధికారమును విడువజాలరనియు, హిందూపత్రిక దెలుపుచున్నది. ఇంతకన్నను వేరుగ జరుగునని యూహించి యుండలేదు. కేవలము వాక్కుదర్శనములవలన, పనులు సాగిరావు. అవసర

మగు త్యాగముల సలుపసంసిద్ధులగునపుడే, జన్మిసవత్సమువారియిచ్చ నెఱవేరును. సహాయనిరాకరణాపరంబులను హేళనజేయుటయు, వారిత్యాగములను తృణీకరించుటయు సులభమే. వారివలె గ్వలాభమును కోల్పోయి, భగ్ముకొరకు నిలువబడగలిగినపుడే, కార్యము నొకదానిని స్వతంత్రముగ సాధించుటయందుగల ఉత్సాహము గ్రహింపగలుగుదురు.

పంజాబు ఉత్సాహము

ఉత్సాహము తగ్గనితలచెడి యాదినములలో, లాహోరులో శాసనోల్లంఘనము నారంభింపదలపెట్టుటయు, అకాలీల సంరంభము జయప్రదముగ కొనసాగుటయు, గుజరాతులో పిక్కెటింగుజరుగుటయు, సంభవించుచున్నవి. డాక్టరు సుబ్రహ్మణ్యంగారు దెలిపినట్లు, నిరుత్సాహము నాయకులలో గలదుగాని, ప్రజలలోలేదు. ప్రజల సంసిద్ధతను గాంచి, నాయకులు ధైర్యము తెచ్చుకొని, కార్యసాధనకు బూనుట సంభావ్యము.

సానికవార్తలు

శ్రీ గిలోపన్యాసము:—ఈనెల 22 వ తేదీ శనివారమువారు ఉత్తరము 7-30 గంటలకు తలుపుదెట్టిది 217 (రాజ్ కౌముడి) గృహమున జ్ఞానయోగమును ముగియించి 24 వ తేదీ ఉదయవారు రాత్రి 8 గంటలకు తలుపుదెట్టిది 201 శంఖంబు గృహమున కేరకపేళ కల్యాణమహాగూర్చియు బ్రహ్మకీ శండితదేవతాదేవతలకు యజ్ఞంబుచేసెదరు. ఎల్లరును రావచ్చును.

స్వదేశీ సేరా పాట్లములు

రెవీన్యూ కి భాగవదువారు చేసినవి
రాష్ట్రీయక భుజువారు తయారుచేసిన స్వదేశీసేరా పాట్లములు ఎరువు, ఆపకచ్చ, ఊదా, నలుపు (బ్లూబ్లాడ్), రంగులు గలవి మా కార్యాలయమునకు పంపబడెను. వానిని కృతజ్ఞతతో నందుకొంటిమి. వారి ప్రధానస్థానము ఉర్దూపాపాట్లు, సుదాగా జిల్లా. లండ్రదేశమున లాభాభివృద్ధిముజిల్లా మేలుపాకలో నున్న ముద్దా సోమపూర్తి కలవెనీవారు ప్రో. వెనీబాటి సోలు ఏజంట్లు వారున్నాగా, ఒకపాట్లముతో ఒకదాన్నిసేరా అగును. ఉడుకు నీళ్లతో జేయవలెను. ఇతిరవిషయమునుగూర్చి ఎం. ఎస్. కాత్రి కంపెనీకి వ్రాయవలెను

మదరాసు జిల్లా ఎమ్మెకేషనలు కొన్నిలు:—

ఈసంఘమువారు గత సాయంతరము రిప్పను భవనములందు సమావేశమై, డాక్టరు స్వామిసాధనుగారధ్యక్షత వహించిరి. కార్యక్రమమును ప్రారంభింప భూర్యము, గతసమావేశ నివేదికమునందు కొన్ని నిర్ణయాట్లు జరుగవలె ననియు అభ్యుత్పాదము జేయవలెననియు కోరెను. తీర్మానము వీగిపోయెను. 1920 నెం. మద్రాసు నెం. కి ఆక్టోబరు సవరణల గావించుట కేవల సమావేశ గావించునెడల పంపవలెనని ప్రభుత్వమువారు 9 వ తేదీన పంపిన మెమోరాండముల ద్వారాపంపబడెను. సభ్యులు తమ నూచనలను ప్రతిమూలముగ అభ్యుత్పాదకు పంపవచ్చు ననియు వానిని రాబోవు సమావేశమున చర్చించి ప్రభుత్వమువాకి పంపనని ననియు నిశ్చయింపబడెను.

తరువాతి నవంబరు 29 వ తేదీ ప్రభుత్వ మెమోరాండమునుగురించి చర్చజరిగెను. ప్రాథమికవిద్య సందర్భమున నీసంఘమువాళ్లు, పట్టములందు తమతనిధింకబడిన కార్యముల నెరవేర్చుట నీసందర్భగోరి. కార్యోచేషనువారు బాలవసును బాలికలకును ప్రాథమికవిద్య సందర్భమున నెట్టి నూచనల కొనర్చుకోదలెయినని కీవిషయమును అపియుండుటకు నిశ్చయింపబడెను. జిల్లాలోని నిన్ను బాతులెట్టి నొకదానిని తయారుజేయుటకు తీర్మానింపబడెను.

కార్యకర్తలగుటల బాలుకు అధికముగ గల కొన్ని పాఠశాలలందు వృత్తివిద్యనుగూడ ప్రవేశపెట్టవలె నని అభ్యుత్పాదకు పాపించెను. దీనిని బాలికలకు గూడ వర్తింపజేయవలెనని శుభురాయశా సతిగాయ కోరుటచే నీ విషయమున ఇతరుల ఆభిప్రాయమును గూడ పుచ్చుకొనుటకుగాని తీర్మానము క్రిష్టయనుకు తరువాత జరుగు సమావేశమువర కా? నుండెను.

గ్రాంటులను, రికన్సిమెంటులను చాల పాఠశాలలందు పరిభ్రామము విచారించబడినది. అట్టి నిశ్చయంబు జడెను.

ఎగ్జురు పోలీసుకోర్టు

(ఎల్. ఎ. కామయ్యేమగారి ఎదుట)

చార్య సేరము

చివ్వాపురు పోలీసుస్టేషను విభాగమునందలి సబ్ ఇన్ స్పెక్టరు సంతోషరావుగారు ఈనెల 20 వ తేదీన, రావూరు, కన్నును అనుభవపురు ఇటుక పనివారి వైసను పోలీస్ స్టేషను గిల్లుపని జేయబాని వైసను ఆరెని పోలీసు వైసను ఈనెల 11 వ తేదీన టిప్పి కేసు హోదామందు అప్పగిద్దిన అను నాతనిని చంపినను శేరమునుమోసెను. ఈ కేసు విజయము ఇదివరకే వెలుపబడెను. మొదటి పోలీసు పోలీసుల ఫలితముగా మొదటి ఇరువురు ముద్దాయిలు అరెస్టు చేయబడిరి. 3, 4 ముద్దాయిలు 15 వ తేదీ నరెస్టు చేయబడిరి.

ఈ కేసునందు జనవరి 8 వ తేదీకి వాయిదా వేయబడెను.

స్రియని సేరము

(లోడిఖాన్ సాహెబుగారి ఎదుట)

మూడు అమ్మోర్ అను కాఫీరుయొకరి, మెస్సెర్స్ గార్డెన్ వుడాపు, కంపెనీలో గుమాస్తా యగు లెక్కాద్ద అరెస్టు మాననపు వావాను దెచ్చెను. కేసు విజయతే క్రింద వెలుపబడెను.

ముద్దాయి ఫిర్యాదీని వివాదముదేద నని వాదన మొదలై ఒకరాత్రి ఆమెతో దుష్ప్రవర్తన జరిగెను. తరువాత నామెయు నామెరెల్లియు ఎన్ని పర్యాయముల సోదనను ఆతడు తన వాదనము ప్రకారము చేయనందున వివాదము చేసికొనరలె ననియు చేయుటల కొత్తగా చర్యదీసికొ నెదననియు నెట్టెంబరు 29 వ తేదీన నామె ముద్దాయికి నోటీసు నిచ్చెను. నోటీసు నిచ్చి నందులకు ఆతడు ఈమెపై కుప్పితుడై ఆమెకు చెరువు గలుగ కేయకతెను నుడేకతతో నొక ప్రత్యుత్తరము నంపుచు నామె అంతకు పూర్వము ఇతరులతో దుష్ప్రవర్తనల జరిగె నాయు నిలిపావ్యాప్తవర్తన గలదనియు శేరము లారోపించుచు నంపు వ్రాసెను. ఈ శేరారోపణ లనత్యయల ఫిర్యాది వాదించెను. అంత నామె నుంకాభావముగారి నెయింటు తెర సాన చచ్చి అక్కకు పడు కుదరెను. ఎ. మెర్సెసుగారి వద్దకు జరి ఈవిషయముల నిప్పటిని ఆరెస్టి దెలియబరచెను. అంతట నాతడు ముద్దాయిని పిలిచి శేరారోపణల నుపసంహరింపున వలసిన నని కోరెను. అందులకు ముద్దాయి నిరాకరించెను.

కేసు జనవరి 18 వ తేదీకి వాయిదా వేయబడెను.

ఒక దొంగతనము

(రెండవ ప్రసిడెన్సీ మేజిస్ట్రేటునెదుట, జూరీ చాను)

ఈ కేసునందు చిన్న పువ్వాడగారు అనునతడు రు 1500 విలువగలవల నెత్తుకపోయెనని శేర మారోపించబడెను.

వి. కంటెటరావుచెట్టి అధికార్యపునర్వతను ఆరెస్టి దతియు అభివృద్ధికరచ్చి ధనము సుపాదించిని చాల నగలను రు 1500 ల అంపకవలను పోలీస్ జేసికొనిరి. ఒక వర్సరమునకు పూర్వము వీరువానిని నోకొడియించు వాచిపెట్టిరి. ఇటీవల వారి కొరకు వెదకగా నవి గానించలేదు. అందువై వారొకరి నోకొడి గొడించుకొని తుదకు పోలీసులకు పోర్చుచేరిరి.

ముద్దాయియొక్క మామగారు పోలూరు అను గ్రామము నందు చాలాఅరసవలను నమ్మకుటయత్నించుచుండెనని ఆయా కీదెలియకచ్చెను. పోలీసువా రామాకీషి ముద్దాయినరెట్టుజేసిరి. ముద్దాయికిన్ని దినములు వెంటటకామచెట్టితో నిరసించుచు నగలను దొంగిలించి అయ్యకమునకుగాను తనమామగారికిచ్చెనని దెలియకచ్చెను. సలినస్పెక్టరు కేమెరలంబాయుకు ముద్దాయి నరెస్టు జేసి అరెస్టవడకుండి రు 500, విలువగలవస్తువులను లింగి తీసికొనెను. కేసు జరుగుచున్నది.

ఇంచితేపు కమిటీ

వైకమిటీ వారు క్రిందపేర్లవారమున విచారణము నాపె దరు. ఇంచితేపుప్రభుత్వ వికసనము సందర్శించున.

మొలన్సు శానందం పిల్ల గారు

ఏ. అరుణానందం పిల్ల బి. ఏ. గారు ఇండియన్ ఎక్స్ ప్రెస్లో సర్క్యులార్ వేస్తు కొనబడి పాట్టులు కలకంపెట్టెడు కాలేజీ అధ్యక్షులుగ నియమింపబడిరి.

రేపటి దినము

ఆంధ్ర పత్రిక

మిక్కిలి మనోహరముగా నుండును. గాన

తప్పక చదివి తీరవలయును

దేశ వార్తలు

జలసంధులసమస్య

అంత్యపరిష్కారము కుదురుట

తురుష్కులు మిత్రమండలియేర్పాటుల

నంగీకరించుట

కృష్ణసంఖ్యలకు తురుష్కులకు విచారించు న్యాయస్థానములకు గూర్చి ఇంకను చర్చజరుగుచు నేయుండుట

తురుష్కులు మిత్రమండలియేర్పాటుల నంగీకరించుట

లండను, డిశంబరు 20:—రాత్రి 8-45. నేటి కార్యక్రమ మంతయు సలిగిన సభమునకు జరిగినది. ఇన్స్టిట్యూషన్ గారు సభ్యులై ప్రాంతములలో ప్రస్తావించి జలసంధులను గూర్చి మిత్రమండలి చేసిన ఏర్పాటుల నంగీకరించిరి. ప్రాథమికకాంతి సమిత్తు ఎవరును చేయని త్యాగమును తురుష్కులు జలసంధులను కాపాడుకొను సర్వమును వదులుకొని చేయుట కంగీకరించుచున్నారని నడిపిరి.

తురుష్కు సామాన్యజాతీయమును తెలియజేయుటలో యునుటల గల్గిపోలి వ్యవస్థలను, నేటితో కాపాడుటకు చాతుర్యమున అనేక ఆక్షేపణలను జేసిరి. ఎంతైనా ముందవలయునో మిత్రమండలి నూచించకలెనని కోరిరి. తర్కితటస్థముగ నున్నపుడు యధావశ్యత పోవుట చాల చిక్కయిరి. కాని మాఖ్యముగ జలసంధుల పాలనమును గూర్చి జలసంధుల విచారణసంఘమువారు బాధ్యత వహించుటయే గాక నైస్య రాహిత్యముగ జేయబడు ప్రజేతములకు పరికరించు అధికారమును వహించుట గూడదనిరి. ట్రెక్కుతో తర్కి విషయములో అంతర్జాతీయము జోక్యము కలుగజేసికొనుచున్నారను అర్థమగుచున్నది. పూర్వ మిట్టండుటచేతనే తర్కికి చాల చావుగ నుండెను. నానాబాధి సమితివారి అభయములను మోచుచేయకలె ననిరి. ఆలండుటలను గూర్చి జేయబడిన మరలు చాల ననిరి. మిత్రమండలి తివర్తననుండి ఎట్టి ఉపద్రవము తర్కిక కలుగదని సమర్థిగను ప్రత్యేకముగను అభయము రీయవక నగీరిరి.

కర్జునుప్రభువు తృప్తిపొందుట

ఇన్స్టిట్యూషన్ గారు సమజసముగను సరళముగ ప్రస్తావించినవలకు కర్జునుప్రభువు ఆయన సభివందిరి. జలసంధులను గూర్చి ఏమిచేయవలసినదో యని తన సహాయోద్యోగులతో నాలోచించి తురుష్కులకు కోపమునచ్చు ఏర్పాటులను శేయమరను ఉద్దేశ్యముతో వారితో సహా చేయలేదనిరి. ఒక వంకనైస్యరాహిత్యముగ ప్రజేతముగ నుండకలెనని తీర్మానించి నపుడు గల్గిపోలి నైస్యమునుండుట అసంభవముగ నుండుననిరి. కావకులొ ఒకపటాలము నుంచుననవచ్చును. పూర్వ రాష్ట్రదగ్గర నేన జుండవచ్చును. ఈ ప్రజేతమునుండి వ్యవకల్పములకు చులకనగ కేరవచ్చుననిరి. ఎకతైన దీనినిపట్టుకొనిన త్వరతో సహాపించుటకు వీలుగననిరి. తురుష్కుభటులను నెలకొల్పి అధికార ముండుటయే తురుష్కు సామాన్యజాతీయము నంగీకరించుట యని యర్థ మనియు తనజేయమునకు తర్కి ఆతరుత కావుట ఎంతయు న్యాయమనిరి.

రషియనులు మానము ధరించుట

రషియను బల్గేరియను ప్రతినిధులు మిన్నకుండిరి. ఇతర ప్రతినిధులు మాత్రము ఇన్స్టిట్యూషన్ జైలు వట్ల సంతృప్తిని జూపిరి. జలసంధులను గూర్చి విచారించు సంఘమువారి అధికారములు అభయములను రసాస్యముగ నే చర్చింపబడును.

తీర్మాన మేమియు లేకుండుట

తీర్మాన అర్థరాత్రి డిశంబరు 20:—తురుష్కులు కాంత మనములై యున్నారు. రషియనులు మిన్నకుండిరి. అంతయు చక్కగ నే జరిగినది కర్జునుప్రభువు అట్లుల. తెలియుచున్నది. తురుష్కులు తిక్కువహాదోదాగలవదవిని అంగీకరించిరి

లాసేను, డిశంబరు 20:— జలసంధులను అందరకును ప్రవేశ ముండునట్లుల జేసి చహాప కారమునర్చి రనుచున్నారు. తాము జలసంధుల యజమాను లగుటచే తమకు ఎక్కువసోద్యములను కలుగజేయుట సమంజస మని చిట్టాచక్కల నున్న రాజ్యములతోబాటు సమానగౌరవముతో జూడబడరత ననుచున్నారు. చర్చను తొలగరగా ముగించుటకు యత్నించుట తొలికి కోపమును కలుగజేయుచున్నది. ఇతర తురుష్కుప్రతినిధులు చాలవంది సభనూడి లేదిపోవుటకు ప్రయత్నించినను ఇన్స్టిట్యూషన్ గారి కాంతస్వభావముచే తురుష్కు రాజుబారులు సభనుండిపోవుట తటస్థింపలేదనిరి. అంగోరాలో ఇన్స్టిట్యూషన్ గారు పట్టుకట్టుకునే మిత్రమండలి జలసంధులను గూర్చి చేసిన ఏర్పాటులసిద్ధాంతమును తురుష్కులు అంగీకరింపవలసినవచ్చెను.

కాని ఇప్పుడు ముస్తఫా కెమాల్ పాషాగారు నేననల ఎసల్లిగో జేసిన యువన్యాసములను తురుష్కు లిప్పుడు వింటు చున్నారు. మిత్రమండలి ఒడబడికలలో లేనదాని నెద్దానిని తురుష్కులు అంగీకరించినయియు, ఇతరులతోబాటే సమాన గౌరవమును తుర్కికిచ్చి తీరకలెననిరి. నేటిప్రత్యుత్తరమునుగూరి చర్చతో రాతినంతకు గడపిరి.

పూర్వా డిశంబరు 19:— కేపు మధ్యాహ్నములోపుగ జలసంధులనుగూర్చి ముఖ్యవిషయములలో తురుష్కులకు తృప్తి కరముగ ఏర్పాటులు జరుగనినో రాయబారులను మానివేయవలయునని అంగోరా ప్రభుత్వమువారు ఉత్తరువు జేసినట్లుల తెలియుచున్నది. జలసంధుల విషయములలో తురుష్కులమాట చెల్లవలయునని తురుష్కు లిరి.

లాసేను డిశంబరు:— మార్కోరా సమాద్రమును నైస్య రాహిత్యముగ గాకుండ జేయవలసిన తురుష్కుల యభిప్రాయముగాని అయ్యది అనంగీకరము. మార్కోరాదక్షిణతీరమును కాపాడుకొనుటకు తురుష్కులకు సుప్రార్థ స్వాత్ర్యము గలదు. నానాబాధి సమితులు సభ్యత్వమును కలుగ జేసిన ను తమకు అభయము చాలదనిని ఇతికంటె ఎక్కువ అభయముల నిచ్చుటకు వీలులేదని మిత్రమండలి అనిరి. తురుష్కు రాజధానిని కాపాడుటకు మిత్రమండలి జేయవలసినదాని నంతకు జేసిరి. మిత్రమండలి తురుష్కులపై కన్నుజేసి వారి చర్యలను కనిపెట్టుటకు తురుష్కులు ఒప్పుకొనరని ఇన్స్టిట్యూషన్ గారు తెలియజేసిరి. తురుష్కు రాష్ట్రమునకు భయ ముండదని ఎక్కువ అభయముల నీయవలసిన కోరిరి. మిత్రమండలి అందరును సమన్వితము, ప్రత్యేకమున్న జలసంధుల విషయమై ఉపద్రవమును కలుగ జేయవని యభయ మీయరలె ననిరి. శేనివారమువాడు సుధివర తులు తురుష్కులకు అడజేయబడు ననుకొనుచున్నారు.

లాసేను, డిశం 20:— అఖరు తులుమందు మిత్రమండలి సదుపాయములను కలుగజేయవలసి తురుష్కులు అనుకొనుచున్నారు.

గ్రీకు బల్గేరియను ప్రతినిధులు మిత్రమండలి ఏర్పాటుల నంగీకరించిరి.

రావల్ పిండి అడ్జ్ ఆయిల్ కంపెనీ జనరల్ మేనేజ
జరు, అక్రాం బెంటులనతకనుల ఫోర్ట్రీచేసే యొక చెమ్మను
దెచ్చి యొకడు బ్యాంకులో 10 వేలరూపాయల గొనిన సొమ్ము
తన వరముగా నిచ్చుటకు బ్యాంకుమేర నోటోఫికాబును
తెచ్చి చూపించగా సొమ్ము అమానగాని కీయుటదెను. నేరము
గానించినయత డింకనకుడుకు ర్తింపదలెను. అతనితో పరిశుగా
నుండినరు నునమానింపబడి కొండరు కలుకొనబడిరి.

శ్రీ సి.వి.రంగంశ్రేష్ఠిగారి
కావ్యసము

నారాయణవరమునం దియ్యబడిన

సన్మానపత్రము

1. ఆర్యా! శ్రేష్ఠవరేణ్య! మణిమాలామాల్యంబైన మాణిక్యమా
నైశ్చల్యసామ్యుద్ధియై నిజకలకలము బాల్మికావ్యాసమునకు
కార్యకారము బాల్మికాధిగురునాథుడవ్యాసమునకు జూపితి
యార్యావర్తయ్యెను నిల్పితిని, ధీరా! స్వాగతంబునుమీ!

2. సంఘసంస్కారము + నలుపగా సమకట్టి
పాణిమే యర్పింప + బునినావు
భూని, పంచవజాతి + జూనవుల్ పడు నగ
చాట్ల బాధగ శ్రమ + సరిపినావు
కీపి, వైకుంఠముల + జనముల దభిమాన
మును గోలుపోవ నోపవ్వోనినావు
పిమ్మ వారలు పన్ను + మువ్వలపైటి కోర్కె
జేతమాతములుంబు + దిద్దినావు
అవికారము నాటకం + బాధనవుడు
'వలయువానినా లేవన్న + వత్సరంబు
ఇటు యని బెదిరింపగా + దత్తు ఇంట
పరమసంతోషమున ఇటు + కరిగినావు
స్వాగతము నీకు, నామకా, + రాగదయ్యి ||
లక్షలయొద్ద యేమగునో + రమ్యకటీరము బంధుర్వయ్య
తుణి నేలగా నెవరో + భృతల మిక్రల వీడుపెట్టుట
తుకు గడ్డిమెట్టు మొనగాం జ్ఞాన రాపద తేమి తెల్లనో
తుకు బోవునో, ననుచుఁ జేయవోకింత విచారణలు, నీ
తుకుమానకంబుగద + యన్యులకొందరి కెట్లులెంచినన్ ||
భారతజేత దుస్సీతిని బాపు నుపాయములే దలంచితో
మోరిమితో, స్వదేశము నుపహాన్ముతిగాంచగ జేవునెంచితో
స్వీకరణకొనువామతిభి + జించుచు నాత్మసుఖంబుగాంచితో
10! యిట్లు కాలము గాఢించెనో జైలన, వేగ జేవనన్ ||
11! నడిసముద్రంబులలో బడి + యడుమలరెడు
గుండచున్నది యానాడు + మ్రోవదలలు,
నాయకుడు గాంధీ స్వేచ్ఛ గాఢించగవలయు
జేతము స్వతంత్రసుఖమునం + జేలవలయు
కర్మసాధనభావము + కాంతి కలయు
నాయకా! జేతనేడకై నడుపు మరల ||

నారాయణవరపౌరులు

*** **

తిరుపతిలో నియ్యబడినసన్మానపత్రము.

మీరు మమ్ము పిడియేదాదికావచ్చెను. స్వరాజ్యసంపా
దకమున బ్రథమసోపానమై తనకు బ్రతిభుచేతనాలలు మీరవో
ననీచుచేత బదిత్రము లయ్యెను. ఈకాలమున స్వేచ్ఛానివార
ములు, భక్తిభవజేతములు, చేయుటెల్ల తప్పులుగాఁ బరిణమిం
చుచున్నవి. అట్టితప్పులు చేయుటయే మన కొప్పదములని గాంధీ
మహాత్ముడు ముద్రించెను. దానినూత్నమును మీరు గ్రహించితిరి.
ఇది యొప్పుగాక మరేమి? ఒప్పునటుకు దార్పణము మీరు
లిగిన యమూల్యవహమానము!

మనరాజ్యములో గాంధీజీహాత్ముని నాయకత్వమున న
హోయనికాళిగోద్రుమము విజృంభించుటకుఁ బూర్వమే మీరు
గాంధీజీచేతనకలగర్వసంస్థాపనము చేయఁదొడగితిరి. నారాయ
ణవరము మీరు గాంధీజీ సత్కార్యముల మేము మలువము.
సద్గతానందమిత్ర మీరు మోక్షార్థము వినియోగించిన విధము
మేము మలువము. కన్నబాతులవారికన్నవత్త్రము లిచ్చి విద్యా
వాసముచేసిన యంపకారము మేముమలువము! ఏలంపాటలప్పు
డు మీరుమామిడి దైర్యసాహసములు—మీరయన్న మలవలన
జేతమేమో మాయములగఁగితిలకాశాసనము లయ్యెను. యాన
నానామనమున మీరొప్పిన గట్టిప్రయత్నములుమాత్రం బ్రోత్సా
హకములుగా నుండెను. కాని మీరుపట్టినపట్టు సాధించుటకు
హతలనఁగాకపోయెను! ఇందుకుఁదోడుగా జేతములోని రాజ
యవర్ధితు లతిర్వంతగతి మారిపోవసాగెను.
ఇప్పుడు మఱల మీదర్శనభాగ్యము మాకల్పిత! నాల
లంతనీ, మున్నామము! తమ నాయకత్వమున మఱల మనజిల్లా
కుండు భర్తృత్వము మేల్త సరిగ్గులమై యున్నారము.
ఆయానాలోగ్యసంపదలిచ్చి మిమ్ము గాపాదవలెని
శ్రీ వెంకటేశ్వరని! మొక్కుచున్నాము.

తిక్కన వర్ధంతి

“శ్రీకృష్ణవిలాస గంధారికావ్యము”

1922 వ సం॥ డిశంబరు 10 తేదీన (వర్ణామిదీ) లో
జరిగిన సభలో జయభరణ బ్రహ్మశ్రీ వాసా నూర్యనారాయణ
కాశ్రి విరచితి శుభవర్ధనము.

నీ. నిందు పుష్పమరేయి వండుకన్నెఁ గాశ్రు
నీ కలుగు లోకసారి సామ్రాజను
మిన్నేటి కలదలో మెలికొని దిగఁబాటు
నీ కలుగు లోకతూరి యేపుగాను
పాలకెల్లి కరంకపాలి నుయ్యలయగు
నీ కలుగు లోకమాటు నీటుగాను
వేదయానమువెక్కి దివి వివారమునెయు
నీ కలుగు లోకతూటు నెమ్మిగాను
వాని చతురగతుల కల్పించనోపునె
మన గర్భదేయన వాని ర
నియు తపమానేసి నీ నాల్గు నుదయించె
దెనుఁగిబాస మున్ను తిక్కవార్య.
నీ. చిన్ని ముద్దులకప్పు చేతిల్లిన గ్రావి
పూరించు నొక్కటం బొలుపుమీర
కలువతోయ్యలి పోటి కలరాకు ఘనశీత
వాయించు నొక్కట హాయి గదర
వలరాజు లేజయో చిలుక తిమ్మివల్య
పలక నొక్కట మోద మలకరింప
సంజతాదవకేళిపల్పు కంకర దక్క
మ్రోయించు నొక్కట మొక్కలింప
రస తనలుం విలకయో రమణ సెలగ
తెనుఁగు లోకము తలయెత్తి లేచిల్ల
నీరు మల్కట విలసిల్లె శేర్మమీర
కరం గ జనాల్మి తిక్కన కల్క వీర.
ఈ. మక్కువ మీఱ సర్వవికారము సాధము శేర్మవోసి రాఁ
జిక్కని పూవుజేసె నుదజిల్లి సరస్వతి నీరునాలకక
తక్కికొలంబర నర్వకవిలాస నాటె ననంగ జెల్లజే
తిక్కన సత్కవింబ జాతీకులవంత్ యోవిభూషణ.
చ. సవనమొనర్చినావు నురసంతతి సంతన నంది జేరగా
కవనమొనర్చినావు కలకాలము మంజులక్ష్మి పర్వగా
తివిభుజించినావు నీరి తిక్కనధీర గజాంత మిద్ధరన్
భవముదరించినావు భవసాధ యోయనాధక్తి సంపదన్.
చ. జయమగుఁ గాతఁ దిక్కనరసాంచిత భారతకావ్యమూర్తిన్
జయమగుఁ గాతఁ దిక్కనదికాంచితకోమల కీర్తిమూర్తిన్
జయమగుఁ గాతఁ దిక్కన నిజాని విస్తృత రాగమూర్తిన్
జయమగుఁ గాతఁ దిక్కన వికాలసుఖాస్పద దివ్యమూర్తిన్
చే. సింహాచలము

గాంధీదినము

దేశక్షేత్ర గ్రామమునుంచి గయాకాంగ్రెసువ ప్ర
సాధిగా వెళ్లుచు 18 వ తేదీన గాంధీ శతదినోత్సవమును హ
భజన బజంతిమేళములతో ముస్తక కృష్ణమూర్తిగారు జయప్రద
ముగ జరిపిరి. ఉద్యమతత్వమును ప్రస్తుత జేతపరిస్థితులను జనుతి
కు చక్కగ బోధించిరి. (విలేఖరినుండి)

చెన్నపురి బజారుధరలు

డిసంబరు 22-వ తేదీ శుక్రవారము

Table with market prices for various goods like rice, oil, and other commodities. Columns include item names and prices in different units.

మంచితరుణము! ఆంధ్రపత్రిక త్వరపడుదు!!
ఉగాది సంచికలు
(1911 మొదలు 1921 వరకు)
1-కి అ. 0-6-0 చొప్పున కొలదిప్రతులు మాత్రము
మా యేజంట్లవద్ద దొరుకును
తిరుగా అచ్చుపడనేరవు పోస్టు ఖర్చులు లేవు.
ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయము, మదరాసు.

జాబులు

ఆంధ్రప్రదేశ్ పునరుద్ధారణ మహాజనసభ

ఈనెల 28-29 తేదీలు

గుంటూరు జిల్లా తెనాలి పట్టణమున సమావేశ మగును.

సభాధ్యక్షుని పేరు ముందు బిలువగును. హిందూస్త్రీ పునరుద్ధారణకు ఆంధ్రమహాజనసభ వారితోడ సంబంధ బాంధవ్యములచేతనే కీర్తిభావము నొందినవారైన సభకు దయ చేయ ప్రార్థనలు.

ప్రసాదినీ రుసుము రూ.2.0-0

కళావంతుల కొకవిజ్ఞానసభ

దక్షిణకాళి మన ఆంధ్రరేఖాభివృద్ధి కేంద్రమున గతనివారిన నుండియు మునుపలమువారికెంతటి ఒక సుకృతమునిచ్చి యాతివల లో మునుపలమువారికిని కొంతమందినివలయు అవిచ్ఛిన్నముగ అన్నదానములు జరిగింపబడుచున్నది. ఈ సంవత్సరమునాడే చందాలు వసూలుచేయుటకు ఏకత్వార్థనిర్వహణలతో కొందరు మిసన్లకి వచ్చుచున్నారు. మిసన్లకు వారిని సాక్షరముతో చూచి ఈపుణ్యకార్యమునకు పరిగెన చందాలనొసగి లోడ్వడ గోరుచున్నాను.

భాస్కర వెంకటేశ్వరరావు

కార్యదర్శి.

నల్లూరురాజకీయ ఖైదీల సహాయనిధి

ఈవిషయమై ఏర్పడియుండు సంఘమువారి తరపున ఈక్రింద నమోదైన మొత్తముల నిధికికి అందుకొంటిమి.

శ్రీయంత కనకరాజు నరసింహ రవు	రూ 10-0-0
ఒక స్నేహితుడు	5-0-0
శేషుడు రామకృష్ణయ్య గారు	5-0-0
రంగారావులవాడు	5-0-0
ఒక అభిమాని	4-0-0
అమంజల్ల ఆదిసారాచణరావు	1-0-0
	రూ 30-0-0

కె. పార్థసారథి ఆయ్యంగార్,

సంఘసభ్యుడు,

ఆంధ్రగీర్వాణవిద్యాపీఠము

కావ్యుడు - గోదావరీతీరము

ఆంధ్రదేశమునకు కళల యభివృద్ధి నిమిత్తమై యీ సంవత్సరము మొదలగా వాద్యము వేలుగానము, దోలువాద్యముల సన్నాయిపాట, వీనిజుండు పరిశు లేఖనములను, పరిశుల యందు దుర్బలయిన వారిలో మొదటివారికి 20 గానుపరిశుల ను, రెండవ వారికి మొదటివారికి బహుమానములుగా నియ్యబడును. ముద్రాపాటల గానకళావిభాగము ను అగు బ్రహ్మశ్రీ వారి కాభివృద్ధిగాదు పరిశులకులుగనుండును. పరిశులలో కచ్చువారికి భోజన సదుపాయములుగా విద్యాపీఠమువారే చేయుదురు. డిశంబరు 29, 30, 31 తేదీలు (డిశంబరు 29 తేదీ) పరిశులు జరుగును.

తెల్లప్రగడ సూర్యనారాయణరావు

కార్యదర్శి

అదిహిందూయుగసంక్షేమము

దక్షిణ హైదరాబాదులో గతయగదిసాదు జరుపబడిన "అదిహిందూ సంఘసంస్కార మహాజనసభ" ధివ్యము వహించిన తెలగావ్ నివాసులగు రావుసాహెబు టి. జి. పాపన్న గారి పుత్రుడు, నివాసకాలేజీ విద్యార్థియగు శ్రీమూర్తి, ప్రతాప లక్ష్మీనారాయణగారికి నిచ్చి, తెలగావ్ లో గత (18-12-22) తేదీన మహానైభావముతో వివాహము జరుపబడినది. గొప్ప గొప్ప యూహితులు అధికారులు, మహావ్యవస్థలు, లింగాయత్, మహారాష్ట్ర, గురజ, బ్రాహ్మణ, బ్రాహ్మణేతరమహాజనులతో మండపము క్రిక్కిరిసియుండెను. రెడనెంతయు, ఉపహారమిచ్చు గానింపబడినది. అందులో అందరును కలసిమెసి విందారగించిరి.

శ్రీమూర్తి, వెం. భాగ్యలక్ష్మి గారు పురోహితత్వము వహించి "సవాతన హిందూ సంస్కారవిధి" ప్రకారముగ జరిపి తమకు నొసంగబడిన దక్షిణలు "అదిహిందూ సాంఘిక సేవాసమితి" కప్పించిరి.

(ఒక విలేఖరి)

తెనాలి సంస్కృత కలాశాలా

ప్రాచీనవిద్యార్థిసంఘ ద్వితీయసమావేశము

ఈ సంస్కృతియనుసమావేశము పువ్వకు 12 శనివారము (20-12-22) రోజున తెనాలి సంస్కృత కలాశాలా శ్రవణమున జరిగెను. గాన ఈసంఘమున నిదివరకు సంస్కృతగల జేనవారు ను ఇకముందు జేనవలసివాతను గూడ శుక్రవారము సాయంత్రముననే వచ్చి ఈసభను జయప్రదముగ జలంపం ప్రార్థనలు.

జనాటి యుడయమున కావ్యరత్న అభ్యుత్థుల ఎన్నికలును సాయంత్రము ఇతర తీర్మానములను జలుగ కలసియుండును. చర్చనీయాంశములు అధికముగ గలవు.

టి. వి. నరసింహాచార్యులు,

కార్యదర్శిగాను

మద్రాసుమ్యూనిసిపల్ ఆర్టు క్రొత్తసవరణవిల్లు. కైల్లింగ్ గమనించి కర్తవ్య జరిపితిని. దాని యాదేశ్య మేమిటో చాలవరకు పొడవైతేను. ఇంతలో నొకపక్షి నా చెవిలోనిట్లు చెప్పెను.

జయభోధ సంకతులు.

- (1) క్రొత్తవిల్లు అధికసంఖ్యాకులచే పరిశీలించబడును.
- (2) ప్రస్తుతమున్నవికలలో కమ్మివనరుగా రొక సంవత్సరం సెలవుబొందుదురు. (3) అపకీ బ్రాహ్మణేతరముల నొక డిస్ట్రిక్టులో (వెనెడెంటు నియమింపబడును. (4) జయన తీర్థముతో తృప్తినిండక తనమామూలుదర్శకమును చేసికొనటకు మత్తయ్యకొరగా, గన్న మెంటువారు ముఖముగ నట్టిజనులనుతెచ్చెదరు. మ్యూనిసిపల్ కార్పొరేషన్లలో ఆభిప్రాయభేదము కలుగును గాని వెనెడెంటుగారి రెండవవోటులకు ననుమతి కలుగును. (5) విద్యుత్తు సేవ సమర్థకము చేసి వా రాపడకి తగలని కొంతయాండ్లకే గలుగునుగాని మంతిగా రా యాండ్లకేను కాంతి నొసంగదను. (6) ఈక్రొత్తకమ్మివనరు గారి క్రభుత్వములో దమ జోర్డు ప్రభుత్వములో వలెనే, కమ్మివనరులోను వుద్యోగీయులలోను పరస్పరద్వేషము కలిగి అల్లంబ్లొడుగును. (7) సివిల్ కోర్టులకు పనిచేయును.

(సత్యదూత)

ఆంధ్రగీర్వాణవిద్యాపీఠము

స్వస్తి దుండభివాసు సంవత్సర పువ్వ కుంభ 11-12-18 (1922 సం॥ రం డిశంబరు 29, 30, 31 తేదీ) లను ఆంధ్రగీర్వాణవిద్యాలయ మందరమున జేతాస్త్రపరివర్తన, సంగీత పరిక్షలును, విద్యాలయ జన్మోత్సవమును జరుగును.

కార్యక్రమము.

(29-12-1922.)

1. జేతాస్త్రపరివర్తన 2. మహాభాగ్యపాఠశాల, లక్ష పత్రపూజ. సహాధికమలార్చన. 3. జన్మోత్సవము. (1922 డిశంబరు 29, 30 తేదీలు)
  4. జేతాస్త్రపరిక్షలు. 5. సంగీతపరిక్షలు. 6. కరస్పీటి బాయి (అంధురాలి) గానవిహారము. 7. పండితుల యువవ్యాసములు. 1922 (సం॥ డిశంబరు 30 తేదీ మధ్యాహ్నం 2 గంటలకు)
  8. పరివత్సాగ్రహం. (1922 సం॥ డిశంబరు 31 తేదీ)
  9. పండితసమ్మేళనము. 10 బ్రాహ్మణ వాఘావళం గారి గానసభ. వివరము లెప్పటివలెను ముందుగా బిలువబడును.
- చిత్రపు వేంకటాచలము అధ్యక్షుడు
తెల్లప్రగడ సూర్యనారాయణరావు (కార్యదర్శి)

తిరుపతి విశ్వవిద్యాలయము

మన భరతభద్రము, బౌద్ధత్వపరివారం వర్తాకము భర్తయును, బ్రాహ్మణమతమున, ఇప్పుడు మిగుల క్షీణదశ న దివదున జనకు సాధ్యమైనంతవరకు అట్టి యుత్తరస్థితిని నెలకొల్పిమిత్తము ప్రకృతియు బాలపాతమును ప్రారంభించి, మూడు సంవత్సరములైన తర్వాత విశ్వవిద్యాలయము స్థాపించె యునని అభిప్రాయము ఈకళాశాల త్రిమితకులగు బ్రాహ్మణ విద్యార్థులకు మౌళికము.

కళాశాలలో చేరు విద్యార్థులనున్న 10 సంవత్సరములకు మించరాదు, (6 వేతమును 5-0-0. భరతాస్త్ర యనుమా 0-1-0 కళాశాలలో చేరిన తరువాత 10 సంవత్సరములకు విద్యనభ్యసించవలయును. అనివార్యములైన సందర్భములందు తప్ప ఇతర కాలములందు విద్యార్థి కేస వ్యక్తమైనవరకు నెక్కకుడను. అనాథులైన విద్యార్థులకు ఏదేమైన భిక్షులు లేక విద్య అయినను, అనూహముల విద్యార్థులు విద్యాభ్యాసమునకు వస్త్రభోజనాది ప్రకృతమును వారే భరింపవలయును. కళాశాలలో చేరిన విద్యార్థులను మధ్యకాలమందు మరల పిలుచుకొని పోష

తలపించినవారు, నడున కళాశాలకు రూ. 2.0-0-0 కట్టవలయును. విద్యాభ్యాసపుకాలము 10 సంవత్సరములు. ఇందు కాల పాతము 8-సంవత్సరములు. బాలపాతమున ప్రాధపాతము కైరి-సం శుద్ధపాతపాతము. మిగత 4 సం॥ జరిగెను. ఈ 10 సం॥ కాలమున సంధ్యాకారము, అన్ని కార్యము సేవాభ్యయము తప్పక జరపవలయు.

వెంకటేశ్వరమయ్య సంస్కృతమున సాయంత్రమైన కావ్య యుత్తరమును ద్వితీయభాష యగు వారిచారి జేతాస్త్రపాతము కేర్పరించును కావ్యమయలో బాలకీర్తయను గరువగును. మొదటిభాషయగు సంస్కృతమున సంపూర్ణ కావ్యయుత్తరము యును, కా. రి. వారి దేశభాషయందు యుత్తరత్వజ్ఞానమును కావ్యభాషయందు భాషాభాషమును జేరవనునట్లు పుసయుత్తరుకు జేతాస్త్రమును మరియు కావ్యజ్ఞానము (అనగా జ్యోతి మతాస్త్రము, రసాయనకాస్త్రము, భూగోళకాస్త్రము మొదలగునవి) వీటిలో యేదివ్యాధికి చేరినయెడ అభివది కలవో, ఆ కృత్తి లేక ఆకాస్త్రము గలవలయును.

తక్కుము, వేతాస్త్రము మిశ్రాంసము వ్యాకరణము వీటిలో యేదైన యొకాస్త్రమున ముఖ్యజ్ఞానమును, చేతాస్త్రము గుండు సంపూర్ణ సైన్యతమును కలుపుచున్నవరు.

కోట:— అస్తిక మహాజనలెల్లరు నైకన విషయములు యథాకీర్తి ద్రవ్యసంపాది ముంపు పుణ్యము కీర్తి వీటికి సామ్రాధుడుగున భగవంతుని ప్రార్థిస్తున్నాము. వివరములు తెలియ గోరువారు మానేజరుకు ప్రాయశ్చలెను.

శ్రీ గోవిందతీర్థస్వాములు

ఆంధ్రదేశ గ్రామపాలకులకు

విజ్ఞాపన

1918 సంవత్సరమున గ్రామపాలకుల పారలభ్య పాపకర్మము బిల్లు చేసి పురి దొరకమువారు ప్రచురించిన పాలనాంధి తీర్మానములను తెలంగాణ మండల రాష్ట్రీయభలు జటిపి తమ పాపకర్మ గారవ వేతము లభిస్తుదికొరకు ప్రభుత్వమున వేదసాగిరి. తమలో సంఘభాషము వెంబొందుటకు కృత్రిమాముగ గాన విష్ణుగ్రామపాలకుల లందరును పాటుపడిరి. దొరకమునకు సెప్టెంబరు 1922 విజ్ఞాపనలు, తీర్మానములు, రాయబారములు మొదలగు మామూలు కర్మలన్నియు బంపురు కంభంబో జరిగిన ద్వితీయమహాసభలో పూర్వము జరిగిన ప్రత్యేకసభలలోను తమ ఖండితాభిప్రాయములను గూడ ప్రభుత్వమునకు తెలిపిరి. కాని ప్రయోజనము కనిపించదయ్యె. చిరుకు వినుగెత్తి రాజకుపాదపరముగా జరిగిన కృత్రిమ మహాసభలో 1921 నుండి సంవత్సరములెల్ల తమకోర్కెలు నెవ్వడెడలవో వెంటనే గ్రామపాలకుల లందరును తమ తమ పదవులను వదలుకొనవలయు నని తీర్మానించిరి. గౌరవియ పుణ్యపీఠాధిపతుల జరిగిన యీ మహాసభాతీర్మానమును గౌరవించి ఒడ్డులై ఆందోళనగా పాల్గొనిన, నిరంతర కార్యక్రమ పరులును సంఘకార్యకర్తలగు లగువారే పదవులు విడిచిం చిరి. సంఘమునకు దూరులైరి. ఈసభకు ఆందోళన ప్రాచిం కించిన పిమ్మట నే నివిలు సర్దును, నివిలు మెడికలు సర్దును లోని పెద్దపెద్ద వ్యవస్థాగలు లగాయతు తెలంగాణ గుమాస్తా కొద్ది అమీన్లు: బ్రతుకులకును గతరకాఖలలోను కొట్టగొట్టి ఇర్దు యెక్కువయ్యెలగు జీతలయ్యెను కృత్రిమిరి. నైన కడ పులు బాసిన తమకాత సంఘాన్నిటికి పాటుబడువారు శైరెరి. ఈ సందడిలోనే ప్రభుత్వమువారు ప్రభుత్వముల పునాది యగు గ్రామపాలకుల పాంపవ్యపు మాట్లాడు తొందకము లాసగు మార్పులతో పట్టమును మంజూరుచేసి తమపంతమును నెగ్గించు కొనిరి ఇప్పటివరకు వక అసమృద్ధి తీర్మానమైన జేసిన గ్రామపాలకులు కనబడెను. కాని పురాతనమైన మాట్లాడుకా తీ అయ్యెగారి తీరపతికాజుగారు పాలకొల్లుగా నివస్యువోర్డు మెంబరు రిపో జీతముల హెచ్చుతగ్గు విషయములలో ముచ్చటింబొట్టు గాననగును. ఇట్లు చేయటకు జనరల్. పర్ ఆఫ్ అటర్నీ కొందరు పీరిడ్వొట్టును తెలియుచున్నది. వైవిధ్యరణ ఫలితముగ రైతువారి గ్రామమునకులకును, జమీన్దార్లకును లగునకు, కొందరిచేతముల సర్వతా ఒకేదధిని కృత్రిమిరి. కావట్టి యట్టి అభివృద్ధిలోని లోపములను యెకం విషయమును విశాఖపట్నములో యీనెల 29, 30 తేదీలలో జరుగు చతుర్థాగ్రహమహాసభకు అంఖ్యాకముగ వచ్చి సభను జయప్రదము చేయవగు గాక! మాఖ్యుగాక పశ్చిమాంధ్రమండలముల నుండి (కడప కర్నూలు తెల్లూరు కత్తూరు) ప్రతినిధులు విశేషముగ రా ప్రార్థనలు.

బొడ్డసాటి వెంకటేశ్వరరావు

ప్రధానకార్యదర్శి

వీర జాతము

శ్రీ పంతుల వ్యవహారము
 కత్తికట్టలు — చాకులు
 కప్పలాళములు.
 అంధ్రసాహిత్యమున వేరొందినది. (ప్రొత్సహించును.
 తెలుగు సాహిత్యమున వ్యాపారము ప్రాయము.
 ది. మొదటి పేజీలకు అండ్ థో
 ల్లొక్క అండ్ లాక్ మేజర్స్ లెం.
 మొదటిపురు. (ప్రొత్సహించును)
 మొదటిపురు. (ప్రొత్సహించును)
 మొదటిపురు. (ప్రొత్సహించును)

దాసరి పెంకటరావు.

అప్పటిచెన్నై ప్రతి గవర్నరు పెండ్లొందు ప్రభువు తన యువోన్
మనుమానుకొనుట కిచ్చుగింపలేదు. 1917లో 'మద్రాసు మెయిల్స్
నలహా' పెండ్లొందు ప్రభువు విమతమున సెంత ప్రయోజనక
ముగ నుండెనో యిప్పుడు ముద్రితగ్రంథము విమతమునను అంతే
యోజనకరముగ నుండును. ఈ ముద్రితగ్రంథము వారికతనానికి
సామ్యారాజకీయసూత్రము లేదు. వీరికిల నూత్రమిదియొక్క
టి మూలము: 'బ్రాహ్మణేతరుల కింకను ఉద్యోగములు. ఈ స్థితి
లో ముద్రితగ్రంథము రాజీశామాన్యిత్వముట కల్ల. సంస్కరణముల
యోజనకత్వమునూత్ర మిందువలన తెల్లకురు మన్నది. సంస్కరణము
బాధారతీయులయొద్ద తనమించినవని తలంచినవారు చెన్నరాష్ట్ర
మునందలి 'బ్రాహ్మణేతరకతనా' లొక్కరె. వీరికి సహితము గ
స్కరణము లిప్పుడు తృప్తికరములు గావని తోచినది. (ఇండియన్
డె మునుండి)

మలయచంద్రసము

గంధర్వ ఫార్మసి, రాయవరం (హోదావరిజిల్లా)

బహుమనము

వనాషధినరస్పరిల్లా

విలాసము సి. డి. సావంత్
నెం 144 వనపవాడ, భాంజాయి

దంతచూర్ణము

వెల దబ్బీ 1-కి 0—2—0
ఈ ఫంత్‌చార్జముతో పండ్లుతో ముటవలన చిగుళ్లనుండి రక్త
విస్రవించకుండును. నోట దుర్గంధము లేక యుండును.
అమృతాంజనము దీనిలో ముద్రాను.

